Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פּרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 99/1394 | Łódź, Niedziela 29 kwietnia 928 r. | זעקסטער יאָהרגאַנג | לאָדז, זונטאָג ט׳ אייר תרפ״ח | Nr. 99/1394

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź Piotrkowska 21, tel. 2471.

ת״ל אשר ביהמ״ד הגדול דפה בצלוט פרבור עירנו לאָדז זכה לשמוע את שני הדרשות של שבת ר״ח אייר העבר מפי מו״מ הרב דלוצק יע״א אשר כעת נבחר ושוכן כבוד בעיר קרעמניץ, מורה מורינו ורבינו המאוה״ג ר׳ יחיאל יצחק בן ר׳ אליעזר ראַפּעפּאָרט שליט״א, מי ראה כאלה ומי שמע כזאת, אשר היו דברים היוצאים מן הלב ונכנסים אל הלב של כל השומעים, אשריכם בני קרעמניץ שזכותם לרב גדול מאד בתורה וחכמה כזה. כל מתפללי ביהמ״ד הנ״ל נותנים לו תודה רבה וחמימה על העתרו לבקשתם לזכותם בדרשותיו המצוינים, ומברכים אותו כי עבודתו בתור רועה ונוהג צאן עדתו החדשה תהי פורי׳ ומוצלחה.

הגבאים ומתפללי ביהמ״ד דבאַלוט יע״א. שמואל וואלף ליבערמאַן, העניך פראַנקפּאַרט, וואלף קאלסקי בעריש שטערנפעלד, נחם אליהו באמס, אליהו אָוודיינסקי.

יודישע צענטראַלע עמיגראַציע-געזעלשאַפט „יעאָס“

אַבטיילונג אין לאָדז, פּיעטריקאָווער 10

היינט, זונטאָג, דעם 29-טען אַפּריל, 8 אַ זייגער אין אָווענד קומט פאָר אין לאָקאַל פון צענטער. האַנדווערקער-פערבאַנד, פּאָלודניאָווא 4

א קאָלעקטיווע פאַרלעזונג

:-:-: אויף דאָס טעמאַ: :-:-:

„די עמיגראַציע-מעגליכקייטען פון יוד, האַנדווערקער“

אַלס רעפערענטען טרעטען אַרויס די ה״ה:

ד. בראַמבערגער (פון וואַרשאָ), וויצע-פּאָרזיצענדער פון דער האַנדווערקער-צענטראַלע, לאַווניק אַ. יאָעל, דירעקטאָר ב. אָרדינאַנס און ה. באַום.

דער אַריינגאַנג איז פריי פאַר מיטגלידער פון האַנדווערקער-פערבאַנד און פאַר סימפּאַטיקער פון דער עמיגראַציע-געזעלשאַפט.

864

אויפפאָדערונג. דערמיט פאָדערן מיר אויף דעם ה׳ מאָטעל צוקער, דרעווניאָווסקאַ 2 צום לעצטען מאָל, אַז ער זאָל קומען צו אונז אין פעראיין מאָנטאָג, דעם 30 אַפּריל, 7 אָווענד. כדי צו ערלעדיגען דעם סכסוך מיט אונזערע מיטגלידער מאָטעל אָרנשטיין, יהושע לעמעל און יעקב מעריינע; אויב נישט, וועלען מיר די זאַך איבערגעבען דער פּראָקוראַטור.

האַנדווערקער-פעראיין, זאַכאָדניאַ 66

סעקציע סוחר׳ישע שטעפּער.

ברוך הבא בשם ד׳

רבינו הגאון אב״ד מפּיעטריקאָוו שליט״א.

דאָס גאַנצע לאָדזער יודענטום בעגריסט מיט שמחה און התלהבות אייך, חשוב׳ער פּיעטריקאָווער גאון צו אייער בעהערען דאָס יודישע לאָדז מיט אייער בעזוך.

אין נאָמען פון דער יודישער געזעלשאַפט און אונזער שטאָט טראָגען מיר אייך אַקעגען אַ האַרציגען ברוך הבא!

דאָס הייליגע שליחות, וואָס איהר קומט אויספיהרען אין די מויערן פון דער צווייט-גרעסטער יודישער קהלה אין פּוילען וועט דורך יעדען לאָדזער יוד מיט דער ברייטסטער האַנד אונ-טערשטיצט ווערען.

אייער גרויס ווערק, די לובלינער וועלט-ישיבה וועט דאָס לאָדזער יודענטום זיך פיהלען גליקליך עס צו פערענ-דיגען. לאָדז — די שטאָט פון ליבע צו תורה, וועט שטאַרק זיין, דאָס אויף איהר נאָמען זאָל פעראייביגט ווערען דער ריזיגער תורה צענטער

„ישיבת חכמי לובלין“

איז המצוה נקראת אלא על מי שגמרה!...

קבלת-פנים-קאָמיטעט ביי׳ם

סניף „ישיבת חכמי לובלין“ לאָדז.

שבת, דעם 28. אַפּריל 1928 איז נאָך לאַנגע און שווערע ליידען געשטאָרבען אין עלטער פון 79 יאָהר

ר. ע.

נפתלי הערץ לימזין

הכהן

די לויה קומט פאָר היינט, זונטאָג, דעם 29. אַפּריל ד. י., 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג פון טרויער-הויז, פּיעטריקאָווער 207, וועגען וואָס עס טיילען מיט די קרובים, פריינד און בעקאַנטע

די און טיפע טרויער פערבליבענע:

זוהן, טעכטער, שוויגערטאָכטער, איידעמס, אייניקלעך און אוראייניקלעך.

874

אפגעהאלטען די שטייער=עקזעקוציעס

פאר נישט איינצאהלען דעם אומזאץ=שטייער.

וו א ר ש א, 28. (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). דעפוטאט פארבשטיין האט פרייטאג אינטערווענירט ביים דירעקטאר פון שטייער-דע-פארטאמענט אין פינאנץ-מיניסטעריום, קאשקא וועגען דער הויכער און נישט ריכטיגער אבשאצונג פון אומזאץ - שטייער, וואס איז געמאכט געווארען אין דער לעצטער צייט. דיר. קאשקא האט ער-קלערט, אז ס'איז שוין ארויסגעשיקט געווארען אין די פינאנץ-קאמערען א ספעציעלער צירקולאר וועגען קארוגירען די צו הויכע אבשאצונגען. די פינאנץ-אינ-ספעקטארען האבען בעקומען א ספעציעלע פעראָרד-נונג אבצוהיטען, אז יעדע אונריכטיגקייט ביי די אבשאצונגען פון אומזאץ-שטייער זאלען בעזייטיגט ווערען.

אלע עקזעקוציעס וואס זענען שוין בעשטימט געווארען פאר נישט איינצאהלען דעם אומזאץ-שטייער וועלען דערווייל אבגעהאלטען ווערען ביז דער ענין וועט נישט אינגאנצען אויפגעקלערט ווערען.

געזונד=צושטאנד פון מארשאל פילסודסקי.

וו א ר ש א, 28 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז ארויסגעגעבען געווארען פאלגענדער אפיציעלער קאמוניקאט: דער מארשאל יוזעף פילסודסקי האט פערלאזט דעם אויאזדאווער שפיטאל און וואוינט אין די ספעציעל צוגעגרייטע אפארטאמענטען פון גענעראל-אינספעקטאריאט פון דער ארמעע, דער געזונד-צושטאנד פון מארשאל איז א גוטער. צוליב דעם אבער, וואס די דאקטוי-רים פאדערען פאר'ן מארשאל אנ'אונבעדינגטען אפרוה, וועט דער מארשאל פערבלייבען אין בעט, וועט קיינעם נישט אויפנעהמען און וועט נישט ערלעדיגען קיין שום ענינים.

תבואה=אינטערווענץ פון דער רעגירונג.

וו א ר ש א 28 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) די רעגירונג האט איינגעקויפט 60 טויזענט טאן תבואה, כדי צו אינטערווענירען אוי-סער אין ווארשא און אין לאדז אויך אין דאמב-ראווא און אין אנדערע אינדוסטריע-געגענדען. צו-ליב דעם יקרות אויף ווייץ זענען איינגעפיהרט גע-ווארען הנחה-טאריפען אויף ווייץ, אין דאנציג ווערט אויך איצט געלאדען 10 טויזענד טאן ווייץ פאר דעם ווארשאווער פראוויאנטירונגס-אמט. ס'איז אויך ארויסגעגעבען געווארען א פעראָרדנונג איינ-צוקויפען תבואה פאר'ן מיליטער און צו פערזארגען דאס מיליטער ביז'ן נייעם שניט.

נאך אנ'אמעריקאנער הלוואה

וו א ר ש א 20 (טעלעפאניש) א היגע פוילי-שע צייטונג מעלדעט, אז די פוילישע רעגירונג האט בעקומען א פארשלאג פון אמעריקאנער קא-פיטאליסטען אויף אנ'אינוועסטיציע-הלוואה, וואס זאל בעשטימט זיין אויף צו הויבען דעם מצב פון דער לאנדווירטשאפט אין פוילען.

די הלוואה זאל בעטרעפען 80 מיליאן דא-לאר או איינגאנצען נישט בעלעסטיגען די רעגירונג.

די אונטערהאנדלונגען האבען זיך שוין אנ-געהויבען.

מאנשאפט פון „ברעמען"

אנגעקומען קיין ניו=יארק.

נ י ו - י א ר ק, 28 (ספ. טעל.) די לופט-פלי-הער פון „ברעמען" האבען אויסגעלאדענט אין קורטיספילד הינטער ניו-יארק. זייער אנקומען איז געווען א סיורפריז, ווייל אויפ'ן לופט-פליה-פלאץ זענען געווען זעהר ווייניג מענשען. ווען דער פליה אפאראט איז געבליבען שטעהן אויפ'ן פלאץ, איז קיינער פון די לופט-פליהער נישט ארויס פון אי-נעווייניג. צום עראפלאן איז צוגעפאהרען אנ'אויטא מיט פאליציי-בעאמטע, וועלכע האבען בוכשטעבליך ארייגעטראגען די פליהער אין אויטא און זענען אפגעפאהרען.

נ י ו י א ר ק, 28 (ספ. טעל. די לופט-פליהער וועלען אנטיילנעהמען אין דער לויה פון דעם לופט-פליהער בענעט, וועלכער איז געשטארבען, פיהרענדיג זאפאס-טיילען פאר'ן „ברעמען". נאך דער לויה וועט פארקומען אנ'אויפנאהמע פאר די לופט-פליהער אין ניו-יארק.

בעלא קוהן ארעסטירט אין וויען.

וו י ע ן, 28 (ספ.טעל.) נעכטען בייטאג איז דא ארעסטירט געווארען דער געוועזענער „רויטער דיקטאטאר" פון אונגארן בעלא קוהן, וועלכער איז אהער אנגעקומען פון רוסלאנד אונטער א פרעמדען נאמען. מיט איהם זענען ארעסטירט נאך עטליכע פערזאן. די אונגארישע רעגירונג האט זיך געווענדעט צו עסטרייך וועגען ארויסגעבען בעלא קוהן.

וואונדערבארע נאטורערשיינונג

רעגען מיט שטויב און אש.

ל ע מ ב ע ר ג, 28. (טעלעפאניש). פון גאנץ מזרח-גאליציען ווי אויך פון קעלצער געגענד מעל-דעט מען, אז ס'איז דארט געפאלען א בלאטיגער רעגען צוזאמען מיט אש און שטויב. דער איינדרוק איז געווען א שרעקליכער. די וואלקען זענען פון געלער קאליר.

די בעפעלקערונג האט געמיינט, אז ס'האלט פאר אנ'ערדציטערניש און איז ארויסגעלאפען פון די וואוינונגען. דיזעלבע ערשיינונג האט מען בע-מערקט אין לעמבערג גופא און אויך אין טשערנא-וויץ (רומעניען). די געלערנטע פערטייטשען דאס דערמיט, וואס צוליב די לעצטע ערדציטערניש איז געווען אין דער לופט פיל שטויב, וועלכער פאלט איצט אראב אין דער פארם פון א רעגען.

פערשרייבט אייך מארגענדיגען אפצייכנונגס=טאג לטובת „תומכי אורחים" פאמארסקא 18

אנטייל צו נעהמען אין דעם

יוגענד, מיטגלידער און סימפאטיקער!

קומט מאסענווייז „תומכי אורחים" פאמארסקא 18

אין הילפס=פעראיין

און פערשרייבט אייך אנטייל צו נעהמען אין דעם מארגענדיגען אפצייכנונגס=טאג!

ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז.

היינט, זונטאג, 4 נאכמיטאג קומט פאר אין „פילהארמאניע-זאל" (נארוטאוויטשא 20)

א גרויסער מיטינג

א.ד.ט. „די ציוניסטישע פראבלעמען און דער אויפבוי פון ארץ=ישראל"

מיט דער בעטייליגונג פון:

פארז. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין קאנגרעס-פוילען ה' ל. לעווויטע (ווארשא)

" " " " " מערב-גאליציען דעפ. ד"ר י. טהאן (קראקא)

" " " " " מזרח-גאליציען ד"ר ל. רייך (לעמבערג)

און די מיטגלידער פון צ. ק.: ד"ר מ. הינדעס, רעד. י. העפטמאן (ווארשא), ד"ר י. שווארצבארד (קראקא), דעפ. ד"ר ה. ראזמארין (לעמבערג) א. א.

887

בילעטען צו בעקומען אין ציוניסטישען ביורא (צעגעלנ. 4) און זונטאג פון 10 א זייגער פריה—אין פילהארמאניע-קאסע.

איינלאדונג.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן ווייזען אין לאדז פון מו"ר הרב הגאון מהור"ר שלמה גראדזענסקי שליט"א אבדק"ק זאגורוב געוועזענער ר"מ אין ישיבה הק' „תורת חסד" דפה, ווערט איינגעארדענט היינט, זונטאג פ' אמור 4 נאכמ. אין דעם ביה"מ צעגעלניאנא 56 א רעפעראט פאר אלע געוועזענע תלמידי הישיבה, נאהנטע פריינד און פערעהרער.

814 אלע ווערען געבעטען פינקטליך צו ערשיינען.

אויספערקויף פון גומי = מענטעל

צוליב דער ליקווידאציע פון דער אפטיילונג

Biuro Techn.-Handlowe „ENERGJA" Sp. z ogr. odp.

לאדז, פיעטריקאווער 56, טעל. 33=14.

שפאט ביליג!

גרויסער שטרימפ=פערקויף

זיידען-פלאר, פילדעקאס, וואש-זיידע, קונסט-זיידע, פערשיד. שקארפעטען, הענדשקעס אין אלע סארטען, ווי אויך זעמטליכע גאלאנטעריע=וואַרען עמפפעהלט צו קאנקורענץ פרייזען דאס נייערעפענטע שטרימפ= און גאלאנטעריע=געשעפט אויף

פאלודניאווא 15, פראנטו-געוועלב

געדענקט דעם אדרעס! רעעלע בעהאנדלונג

Dr. med. A. MAZUR

אויערען, נאז- און האלז-קראנקהייטען, שטימע- און שפראך-פעהלערן (שטאמלען א.ז.וו.)

האט זיך איבערצויגען פון נארוטאוויטש 44

אויף וואסכאדניא 65, טעל. 66=01

(איינגאנג אויך דורך פעטריקאווער 46).

נעהמט אן פון 11.30 ביז 12.30 און פון 3–5 נאכמ.

קליינהענדלער - פעראיין פון האלעס און מערק

10 אגראדאווא 10

היינט, זונטאג, דעם 29-טען אפריל 1928, 3 א זייגער נאכמיטאג צום ערשטען טערמין און 5 א זייגער צום צווייטען טערמין קומט פאר אין בערלינער זאל, זאכאדניא 26 די

יערליכע גענעראל=פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-אָרדנונג:

1) ערעפנונג, 2) וואהל פון א פארזיצענדען, 3) טעטיגקייטס-בעריכט, 4) קאסע-בעריכט, 5) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוויזיאנס-קאמיסיע אויף יאהר 1928, 6) פרייע פארשלאגען.

די פערוואלטונג.

די פערוואלטונג פון דער ישיבת „אהבת תורה" (וואלבארסקא 20) דריקט אויס איהר טיפסטען מיטלייד דעם פער-וואלטונגס-מיטגליד ה' לייבל שארפשטיין, צוליב'ן טויט פון זיין זוהן

דוד הירש נ. ע.

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג.

876

Dr. med.

NIEWIAŻSKI

Sienkiewicza 34

tel. 59-40.

ספעציאליסט פאר סיפיליס טריפער און הויט-קראנקה בעהאנדל. פונמענער-שוואכ נעמט אן פון 5–9 אווענד

לאָדז. 29 אפריל 1928

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 29 אפריל 1928

די קאָנפערענץ פון די ציוניסטישע צענטראַל-קאָמיטעטען אין לאָדז.

היינט קומט פאָר אין לאָדז אַ צוזאַמענפאָהר פון די דריי ציוניסטישע צענטראַל-קאָמיטעטען, וועלכע עקזיסטירען אין פוילען. ווי בעוואוסט, עקזיס-טירען אין פוילען נאָך ביז'ן היינטיגען טאָג בעזונ-דערע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס אין קאָנגרעס-פוי-לען מערב-גאַליציען און מזרח-גאַליציען. ביז מיט אַ קורצער צייט צוריק האָט נאָך עקזיסטירט אַ פערטע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע פון ווילנער קאַנט מיט די קרעסען, זייט'ן לעצטען ציוניסטישען צוזאַ-מענפאָהר איז זי אָבער ליקווידירט געוואָרען און זיך צוזאַמענגעגאָסען מיט דער ציונ. אָרגאַניזאַציע פון נ. קאָנגרעס פוילען.

די בעזונדערע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס ענט-שפּרעכען אַזוי אַרום די געוועזענע אָקופּאַציע-גע-ביטען פון רוסלאַנד און עסטרייך. דערביי איז דער נ. עסטרייכישער אָקופּאַציע-געביט נאָך איינגעטיילט אין צוויי גרופּען. די ראַזינע אומנאָרמאַלע לאַגע, וואָס אין איין מלוכה עקזיסטירען עטליכע אָרגאַניזאַציעס פון איין פּאַרטיי, וואָס זענען צווישען זיך לויז צו-זאַמענגעבונדען, שאַדעט דער בעוועגונג און דעריבער האָבען מאַקע באַלד ווי ס'איז קאָנסאָלידירט גע-וואָרען די פּוילישע מלוכה אָנגעהויבען זיך פאַרבריי-טונגען צו פעראייניגען די בעזונדערע טיילען פון דער פּאַרטיי.

דאָס האָבען אָבער ביז היינט נישט בעוויזען אַדורכצופיהרען די לידערס פון די ציוניסטישע ראַ-יאָנען. אַלע טיילען פון דער ציוניסטישער אָרגאַני-זאַציע פערשטעהען די וויכטיגקייט פון דעם, אַז די פּאַרטיי זאָל זיין פעראייניטליכט און פעראיי-ניגט, מ'האָט געמאַכט פּרובען זי צו פעראייניגען און יעדעס מאָל האָט זיך עס אויסגעלאָזט מיט אַ פּרומען וואונש: די פיהרער האָבען נישט געקענט אַדורכקומען. קראָקא און לעמבערג האָבען זיך נישט געוואָלט „אונטערגעבען" וואַרשא. ווילנא, וועלכע איז אויסגעוואַקסען אין די רוסישע בעדינגונגען פון פּאַר-טייאישען לעבען, אָרגאַניזאַציע און דיסציפּלין האָט זיך רעציגירט. זי האָט אַנטיילגענומען אין'ם אַלפּוי-לישען ציוניסטישען צוזאַמענפאָהר, זיך בעטייליגט אין די וואַהלען פון ציוניסטישען אויבער-ראַט און איז זייט העכער אַ יאָהר אַ בעשטאַנדטייל פון דער צ'וניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פוילען. גאַליציען אָ-בער האָט זיך נישט איבערגעקאָכט און איז שוין זייענדיג אין אַלפּוילישען אויבערראַט פון איהם זיך צוריקגעצויגען.

די ראַזינע לאַגע אָבער, ווען ס'עקזיסטירען עטליכע ציוניסטישע פּאַרטייען אין איין לאַנד, שוואַכט אָפּ די בעוועגונג און שטעלט זי אָפט אין אַנ'אומ-הויער שווערע לאַגע כלפּי פנים און כלפּי חוץ, די בעוועגונג ליידט פון דעם סיי פּאָליטיש און סיי אָר-גאַניזאַציאָנעל. דאָ ב'האָבען איינגעזעהן דווקא די מיטעל-שיכטען פון דער בעוועגונג און זיי האָבען אַרויסגעלאָזט דעם לאָזונג פון אוניפיקאַציע. דער צענטראַל-קאָמיטעט אין וואַרשא האָט דעם לאָזונג אויפגענומען און האָט גענומען אויף זיך די איניצ-יאַטיוו די פעראייניגונג אַדורכצופיהרען, אַלס אָרט פון'ם צוזאַמענפאָהר איז בעשטימט געוואָרען לאָדז, די שטאָט פון פּראַקטישער אַרבייט.

איצט, ווען די פּאָליטישע רעפּרעזענטאַנץ פון'ם פּוילישען יודענטום פאַר אויסען ליגט אויסשליסליך אין די ציוניסטישע הענד, איז פאַר די ציוניסטען אין פּוילען אַ פראַגע פון ערשטער וויכטיגקייט צו בילדען אַנ'איינהייטליכע און געשלאָסענע אָרגאַ-ניזאַציע, ווענינגסטענס כלפּי חוץ. וועט עס דעם לאָדזער צוזאַמענפאָהר געלונגען, וועט ער ווערען אַ היסטאָרישע דאַטע אין דער געשיכטע פון'ם דעם פּוילישען ציוניזם, וועלכער איז בערופען צו שפּילען אַנ'אָנגעזעהענע ראָל אין דער אַלוועלטליכער ציוניסטישער בעוועגונג.

די אחריות פאַר דער בעוועגונג וועט וואַהר-שיינליך דערפיהרען די אַנטיילנעהמער פון'ם לאָדזער צוזאַמענפאָהר צו שאַפען אַ ציטווייליגען אויבער-ראַט אין פּוילען, וועלכער וועט זיך פערנעהמען מיט'ן צוזאַמענרופען אַנ'אַלפּוילישען צוזאַמענפאָהר, וואָס זאָל ענדליך פעראייניטליכען די ציוניסטישע בע-וועגונג אין פוילען.

י.

אַפגאַניסטאַן און איהרע שכנים.

די רוסיש-ענגלישע פיינדשאַפט און איהרע אָפּשפּיגלונג אין אַזיע.

זייט אַ פּאָר חדשים פאָהרט אַרום איבער איי-ראָפּאַ אַנ'אַזיאַטישער מלך, וואָס ווערט אומעטום אויפגענומען מיט נאָר אַ גרויסען פּאַראַד. איטאַל-יען און פראַנקרייך, דייטשלאַנד און ענגלאַנד האָ-בען זיך בעמיהט איבערטרעפען איינע די אַנדער-ער מיט דער פייערליכקייט פון זייער אויפנאַהמע, מיט דער ברייטקייט פון זייער גאַסט-פריינדליכקייט. און עס איז אַ סברא, אַז סאָוויעט-רוסלאַנד, וואו-הין דער עמיר פון אַפגאַניסטאַן איז נאָר וואָס אָפּ-געפאָהרען אויף זיין וועג אַהיים, וועט נישט אָפּשטעהן פון די קאַפּיטאַליסטישע לענדער אין דער גרויס-אַרטיגקייט פון די צערעמאָניעס, מיט וועלכע מען וועט דאָרט אויפנעהמען דעם קעניגליכען גאַסט. (קעניג אַמאַנולא קומט היינט אויך קיין פוילען).

אַליין און פאַר זיך וואָלט אַפגאַניסטאַן נישט פערדינט דעם ראַזינען אויסטערלישען כבוד. ס'איז אַנ'אָפּגעשטאַנענע אָרימע בערג-לאַנד מיט בלויז אַכט מיליאָן איינוואוינער — זעהר פאַנאַטישע און ווילדע.

אַפגאַניסטאַן פערמאָגט אָבער נאָר אַ גרויסע פּאָליטישע וויכטיגקייט דערפאַר, ווייל עס ליגט נראָד אין דער מיט צווישען רוסלאַנד און אינדיען און עס שפּילט די ראָלע פון'ם „בופער", וועלכער טיילט פענאַנדער דעם „רוסישען בער" פון'ם „ענג-לישען לייב".

דער כאַראַקטער פון'ם לאַנד איז זעהר ווילד און שווער-צוגענגליך. אויסער דעם זענען די אַפגאַ-ניסטאַנער אַליין זעהר אַ קריגעריש פאָלק, וואָס האָט שטענדיג אַרויסגעוויזען דעם שטאַרקסטען ווידער-שטאַנד געגען וועלכען עס איז אויסלענדישען אָנגריף. דאָס איז די אורזאַכע, פאַרוואָס אַפגאַניסטאַן האָט איינגעהאַלטען זיין פולע זעלבסטשטענדיגקייט, בעת כמעט אַלע שכנות'דיגע לענדער האָבען זיי פער-לוירען.

ביי די איצטיגע זעהר אָנגעשטרענגטע בעצי-הונגען צווישען לאָנדאָן און מאָסקווע, האָט די פּאָ-ליטישע האַלטונג פון אַפגאַניסטאַן אַנ'אויסעראָר-דענטליכע וויכטיגקייט. ווען דער אַפגאַנישער עמיר זאָל זיך ענטגילטיג פערבינדען מיט מאָסקווע, וואָלט דער פּאָליטישער גלייכגעוויכט אין אַזיען באַלד צו-שטערט געוואָרען. ווען די „רויטע אַרמעע" זאָל האָ-בען זאַ פרייען דורכגאַנג דורך די אַפגאַנישע בערג און נאָך האָבען דערצו אין איהר רשות עטליכע הונדערט טויזענד אַפגאַנישע קעמפער, וואָלט אַ רוסישער אָנגריף אויף אינדיען געוואָרען זעהר מעג-ליך און אַפילו וואַהרשיינליך. די מיליטערישע קראַפט פון ענגלאַנד אין אינדיען איז צו שוואַך, כדי צו קענען אין אַזאַ פאַל אַרויסווייזען אַנ'ערפאָלגרייכען ווידערשטאַנד.

ביידע צדדים, סיי רוסלאַנד און סיי ענגלאַנד, מאַכען דעריבער גרויסע אָנשטרענגונג, כדי צו גע-ווינען אויף זייער זייט די סימפּאַטיע פון'ם יונגען אַפגאַנישען הערשער און פון זיינע ראַטגעבער.

עס שיינט, אַז ביז אַהער האָט רוסלאַנד אין דעם זין געהאַט מעהר ערפאָלג, איידער ענגלאַנד. נישט קוקענדיג אויף דעם גאַנצען ווידערשפּרוך צווישען די אידעאַלען פון באָלשעוויסטישען רוסלאַנד און דער זעלבסט-הערשאַפט פון'ם גאָט-געזאַלבטען אַזיאַטישען קעניג זענען די בעציהונגען צווישען רוס-לאַנד און אַפגאַניסטאַן זעהר פריינדליך, אַפילו האַר-צויג.

די הויפּט אורזאַכע פון דעם איז די, וואָס אַפגאַניסטאַן האָט אָפטער געהאַט צוזאַמענשטוי-סען מיט ענגלאַנד, איידער מיט רוסלאַנד.

במשך די לעצטע פופציג יאָהר איז עס מעהר-סטענס געשטאַנען אונטער דעם פּאָליטישען איינפלוס פון ענגלאַנד, און איז אין איהר אויסערליכער פּאָ-ליטיק געווען אָפּהענגיג פון לאָנדאָן.

פון א. רעוואוצקי.

ערשט מיט ניין יאָהר צוריק, באַלד ווי ס'איז אַרויף אויפ'ן אַפגאַנישען טראָן דער איצטיגער עמיר, אַמאַנולאַ-כאַן, האָט אַפגאַניסטאַן ערקלערט זיך פאַר אין גאַנצען זעלבסטשטענדיג און האָט געפיהרט אַ מלחמה מיט ענגלאַנד, וועלכע האָט די הראַזינע זעלבסטשטענדיגקייט נישט געוואָלט אָנערקענען.

דאָס איז גראָד געווען אין אָנהויב 1919, ווען ענגלאַנד איז געווען מיד פון וועלט-קריג און ווען איהר הויפּט אויפמערקזאַמקייט איז קאָנצענטרירט געווען אויף די שלום-פערהאַנדלונגען אין פּאַריז. די ענגלישע מלוכה-פיהרער האָבען פערשטאַנען, אַז פון אַ זיג איבער אַפגאַניסטאַן האָבען זיי נישט פיל צו געווינען. אַ זיג איבער אַפגאַניסטאַן וואָלט געבראַכט מיט זיך דעם בעדאַרף אין אַ שטענדיגער טייער-קאָסטענדער מיליטערישער אָקופּאַציע פון'ם ווילדען לאַנד און וואָלט אויסער דעם פערניכטעט די גרעסטע נאַטירליכע מניעה צווישען רוסלאַנד און אינדיען. און אויסער דעם וואָלט טאַקע אַזאַ זיג פערלאַנגט די גרעסטע אָנשטרענגונגען. האָט מען דעריבער ביי דער ערשטער געלעגענהייט אָנגעקניפּט פערהאַנדלונגען און געקומען צו אַ שלום. אַפגאַ-ניסטאַן האָט אויפגעהערט צו קריגען אַנ'ענגלישע סובסידיע, און איז געוואָרען זעלבסטשטענדיג אין פּאָלען זין פון'ם וואָרט.

מיט אַ פּאָר יאָהר שפּעטער האָט אַפגאַניס-טאַן געשלאָסען אַ פריינדשאַפטס-אָפּמאַך מיט דער סאָוויעט-רעגירונג. ביידע זייטען האָבען זיך פער-פליכטעט נישט אַנטייל נעהמען אין קיין שום פיינד-ליכע קאָמבינאַציעס איינע געגען דער אַנדערער. רוסלאַנד האָט געגעבען אַפגאַניסטאַן פרייע טראַנ-זיט-רעכט איבער רוסישע טעריטאָריע, און האָט אויסער דעם זיך פערפליכטעט אַריינצוצאָהלען אין די אַפגאַנישע מלוכה-קאַסע אַ סובסידיע פון אַ מיליאָן גאָלד רובעל יעהרליך.

ווען איינער גיט געלד, און דער אַנדערער נעהמט עס אָן, ווערט דאָס געוועהנליך אויסגע-טייטשט אַלס אַ סימן, אַז דער צווייטער איז אָפּהענגיג פון'ם ערשטען. אין די בעציהונגען צווישען רוסלאַנד און אַפגאַניסטאַן איז דאָס אָבער נישט אין גאַנצען אַזוי. אין אָנהויב 1921, ווען ס'איז געשלאָסען גע-וואָרען דער אויבענדערמאָהנטער רוסיש - אַפגאַ-נישער אָפּמאַך, האָט די סאָוויעט-רעגירונג געהאַט צו טון מיט אַנ'ערנסטען אויפשטאַנד פון אַ גרויסען טייל פון דער מאַכמעדאַנישער בעפעלקערונג אין טורקעסטאַן. אָן דער שפּיץ פון דעם ראַזינען „באַס-מאַטשי אויפשטאַנד" האָט זיך אַוועקגעשטעלט דער בעריהמטער יונג-טערקישער פיהרער ענווער פּאַ-שאַ. אַנ'אַנדערער יונג-טערקישער גדול, דזשעמאַל פּאַשאַ (וואָס האָט אין דער צייט פון קריג קאָמאַנ-דירט מיט דער טערקישער אַרמעע אין ארץ ישראל), איז געווען אָנגעשטעלט אַלס הויפּט-אָרגאַניזאַטאָר פון דער אַפגאַנישער אַרמעע. וואָלט אַפגאַניסטאַן אַקטיוו צוגעשטאַנען צום „באַסמאַטשי אויפשטאַנד" וואָלט די סאָוויעט-רעגירונג געהאַט פאַר זיך אין טורקעסטאַן נאָר אַ שווערע אויפגאַבע. די סוב-סידיע פאַר אַפגאַניסטאַן האָט דעריבער אין יענער צייט געטראָגען דעם כאַראַקטער פון אַ „באַקשיש" (שוחד), מיט וועלכען ס'איז איינגעקויפט געוואָרען די אַפגאַנישע נייטראַליטעט. אַזאַ סאָרט סובסידיע מיינט נישט אונבעדינגט, אַז אַפגאַניסטאַן איז אונ-טערגעוואָרפען דעם ווילען פון מאָסקווע.

ס'איז אָבער אַ פאַקט, אַז די בעציהונגען צווישען מאָסקווע און קאַבול (דער הויפּט-שטאָט פון אַפגאַניסטאַן) זענען זעהר פריינדליך, וואָס די ראַזינע פריינדליכקייט מיינט איז קלאָר פון פאָלגענ-דער ציטאַטע, וועלכע מיר נעהמען אַרויס פון אַ בעגריסונגס-אַרטיקעל, וואָס איז ערשינען אין דער אָפיציעלער „איזוועסטיאַ" לכבוד דעם ניין יאָהריגען יובילעאום פון דער אַפגאַנישער זעלבסטשטענדיג-קייט.

נאָך אַ רייהע קאָמפּלימענטען פאַר'ן אויפגע-קלערטען אַפגאַנישען קעניג, וואָס ברענגט אַריין זיין לאַנד אויפ'ן וועג פון מאָדערנעם פּראָגרעס, זאָגט די „איזוועסטיאַ" פאָלגענדעס:

„מיט דער פּאָליטישער און עקאָנאָמישער ענטוויקלונג פון אַפגאַניסטאַן וועט זיין איצטיגע גרעניץ מיט אינדיען, וואָס איז בעשטימט געוואָרען קינסטליך נאָך דריי מלחמות מיט ענגלאַנד, יעדערען מיט יעדען יאָהר אַלץ מעהר און מעהר אומ-ערטרעגליך. פריהער אָדער שפּעטער וועט זי מוזען איבערגעביטען ווערען. די סטראַטעגישע פּונ'ם בריטישען אימפּעריאַליזם האָט געבראַכט דערצו, אַז דריי מיליאָנען אַפגאַנער וואוינען אויס-ער די גרעניצען פון אַפגאַניסטאַן. פריהער אָדער שפּעטער וועט דער פּראָגרעס פון אַפגאַנישען פּאָליטישען לעבען פערלאַנגען דעם אויסגאַנג צו קאַראַטשי (אַ וויכטיגער פּאָרט אויפ'ן אינדישען אָקעאַן) און די שאַפונג פון אַ קומענדיגער אייזענבאַהן-ליניע קאַראַטשי (אינדישער אָקעאַן — קאַנדאַהאַר — העראַט — רוסלאַנד—אייראָפּאַ".

מען מוז נישט זיין קיין גאָר גרויסער מומחה אין געאָגראַפיע, כדי באַלד צו פערשטעהן, וואָס דאָס מיינט. דאָס מיינט אָפּשניידען אינדיען פון לאַנד-פערבינדונג מיט'ן נאָהענטען אָריענט. דאָס מיינט, אַז צווישען אינדיען און דעם נאָהענטען אָר-יענט וועט זיך אַריינשניידען אַ סאָוויעטיש-קאָנטראָ-לירטער „צאָהן", וואָס וועט גרייכען ביז צום אינדי-שען אָקעאַן. דאָס מיינט, אַז די בריטישע אימפּעריע וואָלט פּלוצים פערלוירען דעם סטראַטעגישען און פּאָליטישען אויבערגעוויכט, וועלכען זי האָט געקראָגען דורכ'ן זיג איבער דייטשלאַנד און טערקיי אין וועלט-קריג. דאָס מיינט, אויך די פערווירקליכונג פון'ם אַלטען רוסישען טרוים וועגען אַנ'איינגענעם צוגאַנג צו די כראָפּישע ימים.

ביים היינטיגען טאָג וואָלט ענגלאַנד זיך זיכער געשטעלט מיט פיס און הענד געגען אַזאַ פּראָיעקט. פאַר אַפגאַניסטאַן איז ער אָבער באמת אַ לעבענס-נויטווענדיגקייט. דער אַפגאַנישער עמיר מוז האָבען אייזענבאַהנען, כדי אַרויסצוברענגען זיין לאַנד אויף אַ העכערע מדרגה. ער קען אָבער נישט בויען זיי, אויב זיי וועלען נישט דינען אַלס אַ בינדע-גליד צווישען דעם רוסישען און אינדישען באַהן-נעץ. קיין איין אויסלענדישער קאַפּיטאַליסט וועט נישט אַריינלייגען קיין סענט אין אַזעלכע באַהנען, אויב זיי וועלען בעדינען בלויז אַפגאַניסטאַן, און נישט קאָנען אויסגענוצט ווערען פאַר'ן גרויסען אינטער-נאַציאָנאַלען פערקעהר, וואָס וואָלט זיך געקענט שאַפען דורך די „אַזיאַטישע שווייץ".

נאַטירליך, ווען רוסלאַנד און ענגלאַנד וואָל-טען זיך פערשטענדיגט מיט נוטען, וואָלט די עקאָ-נאָמישע ענטוויקלונג פון אַפגאַניסטאַן געקאָנט פאָר-קומען אָהן וועלכע עס איז קריגערישע הקדמות. אָבער כל זמן די בעציהונגען צווישען לאָנדאָן און מאָסקווע זענען פיינדליך, וועט דאָס עקזאָטישע אַפגאַניסטאַן נישט קענען פּטור ווערען פון זיין איצ-טיגער איזאָלאַציע, און נישט קאָנען דורכמאַכען די פּראָגרעסיווע ענטוויקלונג וועגען וועלכער עס טרוימט איהר איצטיגער הערשער.

מיט אַנדערע ווערטער, כל זמן רוסלאַנד און ענגלאַנד זענען אויף מעסערס, שטעהט אַפגאַניסטאַן שטענדיג פאַר'ן נסיון זיך צוו פערבינדען מיט דעם צר, וואָס איז אין זיין אַזיאַטישער פּאָליטיק אַנדער-סיווער און קען זיך דאָרט שטיצען אויף דער יבשה אויף אַ גרעסערען מיליטערישען כח. און דאָס איז רוסלאַנד.

אָט דאָס איז די אורזאַכע פאַרוואָס אַפגאַ-ניסטאַן פערנעהמט אַזאַ חשוב'ן פּלאַץ אין דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק און פאַרוואָס דער הער-שער פון'ם ראַזינען אָרימען אָבגעשטאַנענעם לאַנד ווערט בעגעגענט אין גאַנץ אייראָפּאַ אויף אַזאַ גע-הויבענעם אופן.

Dr. RÓŻANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
היילונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און דיאַטערמיע

Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.

נעמט-אָן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3 - 4
וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9. טעלעפאָן 27-81.
דיערעב שטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן
אין לעטשיצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

לעצטע 2 געזעגנונגס-פאָרשטעלונגען

פון די בעליבטע לאָדזער אַרטיסטען **חנה לערנער און דוד זיידערמאַן**

היינט, זונטאָג, דעם 29-טען אַפּריל ד. י., 9 אַ זייגער אין אָוונט
צו ביליגע פרייזען
די רומעניש
חתונה
אין 3 אַקטען פון שור. הויפּט-ראָלען: דבורה—ח. לערנער; ישראל—ד. זיידערמאַן.

מאָנטאָג, דעם 30-טען, 9 אָוו. לעצטע פאָרשטעלונג פון די גאַסטראָלערען חנה לערנער און דוד זיידערמאַן
צו פּאָפּולערע פרייזען פון 1 ביז 2.50
די יודישע שיקסע
אין 3 אַקטען פון שטיינבערג. הויפּט-ראָלען: פּאַליאַשקע—לערנער; בערעל—זיידערמאַן
צום שלוס: אַ קאָנצערט-אָפּטיילונג,
אויסגעפ. דורך ח. לערנער און ד. זיידערמאַן.
10 שלאָגער-נומערן, ווי: נאַטאַשאַ, שמיין, שמיין, אַ הון אויף שבת, לאָזען, מאַמע-מאַמע, אויגנשפּירט, יעדער טשעפּעט זיך צו מיר, זיי מיר מוחל נאָכטיגע, נים מיר די סמיידליך פון טאָמאַל, אַ יודיש יונגע.

ס'נעהמען אַנטייל פרויען: בעזמאַן, זוקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פעדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזנבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, גייהויז, פּאַליאַנסקי, צווילליך. מוזיקאַלישע ליטונג: ל. זעלמאַן. טענץ איינשטודירט פון טאַנץ-מייסטער ב. לייבאָוויטש. אַדמינ.: א. בעזמאַן. ביהנע-לייטער: מאַכאַראָווסקי. בילעטען אין פילהאַרמ.-קאַסע.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען אין קינסטליכע בערג-זון. נעמט אָן דער פּעטשניצע זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

Dr. med. St. Heinrich

POMORSKA 10, tel. 47-67.

ספּעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערע קראַנקה. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון, בעשטראַהלונגען (קוואַרץ-לאַמפּען). נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

דאס לאדזער לעבען

29 זונטאג — ט אייר תרפ"ח	**אפריל** זון-אויפגאנג 4.20 זון-אונטערגאנג 6.58 ליכט-צינדען—6.40

יאהרגאנג 1907.

(מ) די מיליטער-פליכטיגע פון יאהרגאנג 1907, וועלכע האבען ביז איצט נישט בעקומען קיין מעלדונגען, אז זיי זענען אריינגעצויגען אין די צעטלעך פון די מיליטער-גרופענע, דארפען זיך אליין מעלדען נאך די אויפרופען אין דעם מיליטער-פאליצייאישען ביורא אויף פיעטריקאווער 212 פענסטער 10, טעגליך פון 9 ביז 13.

פערד-קאנטראלעס.

מארגען, מאנטאג דעם 30. אפריל 8 א זייגער אינדערפריה (פלאץ אויפ'ן רוג נארוטאוויטש און טראמוואיאווא-גאס) דארפען ברענגען צו פיהרען די פערד, די פערד-בעזיצער, וועלכע וואוינען אין דריטען פאליציי-קאמיסאריאט און וואס זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן אויף די אותיות M, N, O.

איבערמארגען דינסטאג — P, R.

אבסלאנגען פון די אונרוהען פאר'ן מאגיסטראט.

(אב) נעכטען האט דאס קרייז-געריכט בעהאנדעלט דעם פראצעס געגען די 11 ארבייטסלאזע, וועלכע זענען געווען בעשולדיגט אין ארויסרופען אונרוהען פאר'ן מאגיסטראט דעם 29-טען דעצעמבער 1925.

דאס געריכט האט פער'משפט אלע בעשולדיגטע צו 2 וואכען ארעסט.

ווי דאלט עס מכח הלואה פאר לאדז?

דאנערשטאג זענען געקומען פון ווארשא פרעזידענט זשיעמיענצקי און וויצע-פרעזידענט וויעלונסקי און האבען אפגעגעבען א בעריכט וועגען די הלואה-אונטערהאנדלונגען, וועלכע זיי האבען געפיהרט אין ווארשא מיט צוויי פינאנץ-קאנצערנען; עס האנדעלט זיך וועגען א'ן הלואה פון 6 מיליאן (נישט 5 ווי מען האט ביז איצט גערעדט). די בעדינגונגען, די זעלבע, אויף וועלכע עס האט בעקומען ווארשא, נאר מיט א האלבען פראצענט וועניגער.

קיין אפמאך איז נאך נישט געשלאסען געווארען.

הלואות אויף בוי-צוועקן.

(ב) אויף דער לעצטער זיצונג פון קאמיטעט פונאנדערצובויען די שטאט זענען צוו. אנד. מצד דער וואיעוואדזטווע אנוועזענד געווען ד"ר סקאלסקי און אינזש. זונדערלאנד. די פארשטעהער פון וואיעוואדזטווע האבען מיטגעטיילט, אז די „באנק גאספ. קראיאוועגא" בעזיצט א גרעסערע סומע אויף איבערקאנטיגענט הלואות צו 9 און א האלבען פראצענט. און, אז א רייה ביטעס דארפען ערלעדיגט ווערען פאר די, וואס האבען זייערע הייזער אויסגעבויט ביז צום דאך. דאן זענען בעטראכט געווארען פארשלאגען פון דער סוב-קאמיסיע, וועלכע האט פון די 2 מיליאן זל. אנערקענט הלואות אויף איבער א מיליאן זל. די „באנק גאספ. קראיאוועגא" האט אויך צוגעזאגט ארויסצוגעבען די פערזאנען, וואס בויען אויף זייער פריוואט חשבון, נאכ'ן פערענדיגען דעם בוי, קאנווענסירטע הלואות אויף 3 מיליאן זל.

נאכדעם האט דער קאמיטעט בעטראכט א ווענדונג פון די לאקאטארען פון זשגאווסקא 52 און זאקאנטנע 64, אז פאר זיי איז בעשטימט געווארען א צו-הויכע סומע דירה-געלד. ס'איז בעשלאסען געווארען אפצולעגען די פראגע ביז די „באנק גאספ. קראיאוועגא" וועט פעסטשטעלען די הויך פון די הלואה-צינזען און אמארטיזאציע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(ב) פאוולאווסקי (פיעטריקאווער 309); ס. האמבורג (גלובנא 50); ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 4); י. זשיטקעוויטש (קאפערניקא 26); א. כארעמזא (פאמארסקא 10); א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10).

Obwieszczenie.

Niniejszym podajemy do publicznej wiadomości, że **wzory wszystkich naszych wyrobów, a mianowicie FIRANEK, OBRUSÓW oraz BROKATÓW zostały zarejestrowane** w Urzedzie Patentowym Rzeczypospolitej polskiej i decyzją tegoż Urzędu z dnia 14-go kwietnia 1928 roku za Nr. $\frac{\text{W. 30 13}}{\text{U. P. 11913.28}}$ i $\frac{\text{W. 30 14}}{\text{U. P. 11954.28}}$ wzięte zostały w ochronę prawną.

Zastrzegamy zatem wszelkie podrabianie, które będzie sądownie ścigane.

Pantyl i Pytowski
Fabryka firanek, obrusów i brokatów
Lódź, ul. Piotrkowska Nr. 51

809

קאמף געגען ברויט-יקרות.

(ב) נעכטען איז אין רעגירונגס-קאמיסאריאט פארגעקומען א וויכטיגע קאנפערענץ וועגען אבשטעלען דעם יקרות אויף ברויט און אויף מעהל.

ד"ר גראבאווסקי, דער פארשטעהער פון וואיעוואדען-אמט האט געמאלדען, אז א דאנק דער בעמיהונג פון וואיעוואדע יאשטשאלט, איז פון ווארשא שוין אנגעקומען דער ערשטער טראנספארט מעהל. אין וועג זענען שוין נאך טראנספארטען מעהל, אזוי, אז דער מעהל-מאנגעל אין לאדז ווערט ליקווידירט און צו דער שפעקולאציע קומט א סוף.

די בעקערייען וועלען מוזען פערקויפען ברויט צו 70 גראשען, עס וועט דערויף אכטונג געבען די פאליציי.

דאס מעהל וועט אנקומען אין מאגיסטראט, און דער מאגיסטראט וועט עס צוטיילען צווישען די קאאפעראטיווען און נאכדעם צווישען די בעקערייען פון די פארשטעדט. עס זאלען אין דער ערשטער רייה בעזארגט און פערהיטען ווערען פון שפעקולאציע די ארבייטער בעפעלקערונג.

—:0:—

עקאנאמישע פאדערונגען פון די טעקסטיל-ארבייטער.

(–) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער הויפט-פערוואלטונג פון טעקסטיל ארבייטער-פערבאנד אין פוילען, איז בעשלאסען געווארען ארויסצושיקען א מעמאריאל צום ארבייטס-אינספעקטאר אין'ם מעמאריאל ווערט אנגעוויזען, אז דער לוין-אפמאך, וואס איז פעסטגעשטעלט געווארען דורכ'ן רעגירונגס-ארביטראזש דעם 21 מערץ 1927 י. ווערט נישט אבגעהיט דורך אלע פאבריקאנטען, ארבייטער דעלעגאטען ווערען ענטזאגט א.א.וו.

לעצטענס ווערט אויך נישט אבגעהיט דער 8-שעה'דיגער ארבייטס-טאג, די פארשריפטען וועגען נאכט-ארבייט פאר פרויען און יוגענטליכע, דערווייל האבען זיך די ארבייטס-בעדינגונגען פערערגערט צוליב'ן אנווענדען די ראציאנאליזאציע אין דער אינדוסטרי.

דער ארבייטער-פערבאנד האט זיך געווענדעט צו די אינדוסטריעלער וועגען צוזאמענרופען א קאנפערענץ, כדי ארומצורעדען די פראגען, האט ער אבער דערהאלטען אנ'אפזאג. דאן האט ער זיך געווענדעט צום ארבייטס-אינספעקטאר פון 3 קרייז וועגען דעמזעלבען, אבער די אינדוסטריעלער האבען אויך דאן נישט אנגענומען די איינלאדונג צו דער קאנפערענץ. דער פערבאנד האט דאן בעשלאסען זיך צו ווענדען צום ארבייט-מיניסטעריום, אז ער זאל פערמיטלען אין נייעם אפמאך. דערביי זאל: 1) דער גרונד ארבייטס-לוין געהעכערט ווערען אויף 15 פראצ.; 2) פאר ארבייטער וואס ארבייטען מעהר ווי אויף 2 שטולען און די וואס ארבייטען מעהר ביי די נייע ארבייטס-בעדינגונגען זאל פעסטגעשטעלט ווערען א העכערען לוין; 3) אנערקענען די ארבייטער דעלעגאטען און פערזיכערען, אז זיי וועלען נישט ליידען פאר זייערע אמטען; 4) אפשאפען די פערזענליכע רעוויזיע ביי די ארבייטער; 5) צאהלען די ארבייטער פאר רער צייט, ווען די ארבייט ווערט איבערגעריסען 6) אפהיטען די סאציאלע געזעצגעבונג און דעם 8-שעה-דיגען ארבייטס-טאג, פרויען- און יוגענט שוץ.

צום סוף פערלאנגען די ארבייטער, אז דאס מיניסטעריום זאל צוזאמענרופען א קאנפערענץ פון די פעראינטערעסירטע צדדים.

וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי

בעקומט גוטע הבטחות אין קאמוניקאציע-מיניסטעריום

(ב) עהרענעכטען האט אין ווארשע געווייל'ט דער וויצעפרעזידענט ראפאלסקי, וועלכער האט צוזאמען מיט דעם שעף פון דער אונטערנעהמונגס-אפטיילונג אינזש. בזשעזאווסקי אפגעהאלטען א קאנפערענץ אין מיניסטעריום פון קאמוניקאציע.

עס זענען אין דער ערשטער רייה בעהאנדעלט געווארען די פראגען וועגען טאריפען אויף די צופאהר-באהנען, נאכדעם איז פארגעלעגט געווארען א מעמאריאל וועגען ערלויבען דער שטאט אויסצוקויפען די צווייטע ליניע פון צופאהר-טראמוואי.

ווייטער האט מען אויף דער קאנפערענץ בעהאנדעלט די פראגע וועגען די עפענטליכע ארבייטען אויף פאלעסיע, ביים בויען דעם וואקזאל און א „וויאדוקט" צווישען די טראמוואיאווע און וויסאקא גאס.

בעת דער קאנפערענץ האט זיך ארויסגעוויזען אז אין ביורא שעט פון קאמוניקאציע-מיניסטעריום פעהלען די געהעריגע פאזיציעס פאר לאדז.

וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי האט געבעטען אז אין דער צוקונפט זאל דער פעהלער נישט ווידערהאלט ווערען, און האט בעקומען א צוזאג, אז דער ענין וועט נאך בעהאנדעלט ווערען און די אינטערעסען פון לאדז וועלען גענומען ווערען אין אכט.

פערברעכערישע מוטער.

נעכטען אינדערפריה האט דער וועכטער פון א הויז אויף דרעוונאווסקא גאס, קעהרענדיג דעם הויף, בעמערקט, אז אין דעם קלאזעט איז אריינגעגאנגען עפיס א יונגע פרוי מיט א פעקעל. אין א פאר מינוט ארום, איז די פרוי שנעל ארויסגעגאנגען, אהן דעם פעקעל.

דער וועכטער איז אריין אין קלאזעט און באלד בעמערקט, אז אונטער די וואנד, ליגט דאס פעקעל—א ניי-געבוירענע קינד.

דער וועכטער האט גענומען דאס קינד און איבערגעגעבען זיין פרוי און נאכדעם געכאפט א דראזשקע און נאכגעלאפען דער מוטער, און זי געכאפט. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס איז די 32 יעהריגע גענאוועפא גרודזשיק, א דינסט-מיידעל, אהן א בעשטימטען וואוין-ארט.

מען האט די מוטער ארעסטירט, דאס קינד האט מען איבערגעשיקט אין שטעטישען זשלאבעק אויף טראמוואיאווע גאס.

„BLASKOLIN"

„BLASKOLIN" ענטהאלט אין זיך אלע מעלות פון דער בעסטער וייף מיט די ריינונגס-איינענשאפטען פון בענזין.

„BLASKOLIN" וואשט און ריינוגט די פערפעטטסטע-מאטעריאלען און וועש.

„BLASKOLIN" וואשט און ריינוגט די דעליקאטסטע וואלענע שטאפען, בויםוואלענע און זיידענע, ווייסע און קאלירטע אהן שום שאדען פאר דעם שטאף און קאליר.

„BLASKOLIN" בעזיצט א ספעציפישען גערוך פון צגל-ווגגס-מאטעריאלען, וועלכע געהען ארויין אין זיין צוזאמענשטעל. דער גערוך געהט נישט ארויין אין די געוואשענע זאכען.

„BLASKOLIN" איז די סאמע עקאנאמישסטע זייף ⅔ קילא פון „Blaskolin" פערטרעט איין קילא פון דער בעסטער זייף און פאל פון שטארק פערפעטטע וועש, דארף מען די וועש איינווייקען אין די געדיכטע מידלינגען פון „בלאסקאלין", צוטארגענס איבערוואשען אויפ'ן איינפאכסטען אופן מיט דער „בלאסקאלין"-זייף.

ווער עס פראבירט איין מאל די זייף „Blaskolin" וועט אויף שטענדיג אוועקווארפען אלערליי אנדערע וואש-מיטלען.

Wielkopolska Wytwornia Chemiczna
„BLASK" S-ka Akc.
POZNAŃ, Aleje Marcinkowskiego 5.
Przedstawiciel:
J. ORDON, Łódź, Lipowa 47

דער קבלת-פנים פאר'ן פיעטרקאווער רב ביים ווינער באנהויף.

מיט'ן צוג וואס קומט 4.30 נאכמיטאג אויפ'ן ווינער באנהויף קומט היינט, זונטאג צופאהרען דער גאסט פון לאדזער יודענטום, הגאון רבי מאיר שפירא. דער פיעטרקאווער רב, דער גרינדער פון לובלינער וועלט-ישיבה. דעם גאסט וועט עמפפאנגען ביים באנהויף דער ספעציעלער קבלת-פנים-קאמיטעט, וואס בעשטעהט פון אנגעזעהענע לאדזער יודישע עסקנים און כלל-טוער.

דער רב וועט וואוינען אין האטעל „מאנאפאל" (זאוואדזקא 7).

אויף קאנסטאנטינער פאלעסיע איז ווייטער אונרוהיג.

(א ב) נעכטען אינדערפריה איז א גרופע ארבייטער ווידער געקומען אויף קאנסטאנטינער פאלעסיע און געוואלט צוטרעטען צו דער ארבייט. דער פערוואלטער האט טעלעפאניש געמאלדען וועגען דעם, דעם לאזוניק הארגש, וועלכער האט פעראָרדנעט צו בעזייטיגען די ארבייטער.

די ארויסגערופענע פאליציי האט די פערזאמעלטע צוטריבען.

דינאמיט-אויפרייס.

(–) דער 52-יאהריגער יאן גרענבאוו איז געווען בעשעפטיגט ביים צוברעכען גרויסע שטיינער. דערווייל האט א צו-שטארקע דינאמיט-קויל אויפגעריסען א שטיין מיט אזא קראפט, אז די שטיקער האבען שווער-פערוואונדעט גרענבאוו'ן. מ'האט איהם א פערוואונדעטען אין א האפנונגסלאזען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל פון שוו. יוזעף.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז גרענבאוו האט די שטיינער אויפגעריסען מיט דינאמיט-אומלעגאל און איז שוין בשעתו דערפאר צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

די היינטיגע יובל-אקאדעמיע פון „החלוץ" אין לאדז.

היינט אין אוונט קומט פאר אין זאל פון „הזמיר" א פייערליכע אקאדעמיע צום 10 יעהריגען יובילעאום פון דער החלוץ-בעוועגונג אין פוילען, אויסער די פעסט-רעפעראטען פון די ה"ה ד"ר טארטאקאווער, גאלדשטיין און בנארי פון א"י נעמט אויך אנטייל דער כאר פון יודישען גימנאזיום, דער בעליבטער יודישער דיכטער יצחק קאצענעלסאן, לעבעדיגע ארץ-ישראל בילדער אויסגעפיהרט דורך חלוצים, ווי אויך בעגריסונגען פון פארשטעהער פון ציוניסטישע פארטייען און אינסטיטוציעס.

בודזשעט־דעבאטע אין שטאט־ראט.

די ערשטע זיצונג, וואס האט געדויערט א גאנצע נאכט.

ווי עס זעהט אויס דער בודזשעט.

ראנערשטאג ביינאכט האט זיך אין לאדזשער שטאטראט אנגעהויבן די גענעראל־דעבאטע וועגן שטאטישן ביודזשעט, וועלכער איז צום ערשטען מאל אויסגעארבייט געווארן דורך דעם איצטיגען סאציאליסטישן מאגיסטראט. דער ראזינער ביודזשעט שליסט זיך אין די הכנסות און הוצאות מיט א ציפער פון 44 מיליאן זלאטים. אין אמת׳ן נעוואגט אונטערשיידט זיך דער היינטיגער ביודזשעט נישט זעהר פיל פון דעם פערגאנגענעם, וועלכער האט האט זי דאויך געענדיגט מיט אנ׳עהנליכער ציפער. דער אונטערשיד בעשטעהט אבער אין פאלגענדען:

דער פרעלימינאר פון פאראיאהריגען ביודזשעט האט זי דגעשלאסען מיט א סומע פון 26 מיליאן זלאטים. דער עודף איז פערמעגרעט געווארן לויט׳ן אנזעהן פון אלטען ענדעקיש־נ.פרישע מאגיסטראט, וועלכער האט פערוואלטעט מיט א סומע פון 15 מיליאן זלאטים, אהן שום קאנטראל. דער איצטיגער מאגיסטראט האט פרעלימינירט די גאנצע פאראויסגעזעהנע הכנסות, אזוי אז דער שטאט־ראט וועט האבען די קאנטראל איבער אלע אויסגאבען פון דער שטאט.

א צווייטע וויכטיגע ענדערונג איז די וואס דער איצטיגער מאגיסטראט האט פון די געוועהנליכע אויסגאבען געשטראכען די סומע פון 5 מיליאן זלאטים אויף קאנאליזאציע צוועקען (די ראזינגע הוצאות וועלען געדעקט ווערען דורך דער הלואה) און די דערמאהנטע סומען צוטיילט פאר די אפטיילונגען פון בילדונג, געזעלשאפטליכע שוץ, בוי און געזונדהייט. א דריטע א ווכפאר אונז גאר וויכטיגע ענדערונג, איז די וואס דער איצטיגער ביודזשעט איז לכל־הפחות פריי פון יעדער ספעציעל אנטיסעמיטישער טענדענץ, הגם די בערערפענישען פון דער יודישער בעפעלקערונג זענען נאך לאנג נישט בעפרידיגט געווארן, צוליב דעם טאקע האבען אלע יודישע פראקציעס ערקלערט, אז זיי וועלען שטימען פאר׳ן ביודזשעט, שטעלענדיג פערשידענע אויסבעסערונגען, צוליב דער זעלבער סיבה האבען זיך אויך שטארק געבייזערט אלע רעכטע ראטמענער און די „ראזוואישע פרעסע".

א שריט פאראויס איז אוי דער בעשלוס פון מאגיסטראט וועגען אנהויבען א גרויסע בוי־אקציע און שנעל פערענדיגען די קאנאליזאציע און וואסערלייטונגס־ארבייטען, וואס זאל געטון ווערען דורך א הלואה, וואס איז זעהר נאהענט, אזוי ארום וועלען די אויסגאבען פון אזעלכע מאנומענטאלע ווערק צולעגט ווערען אויף עטליכע דורות און מ׳וועט נישט אפשפארען די גרויסע סומען אויפ׳ן געזונד געזעלשאפטליכע שוץ ארעה בילדונג פון דער לאדזער בעפעלקערונג.

לויט אונזער מיינונג האט אבער דער היינטיגער ביודזשעט א ראדיקאל חסרון, ער איז אזוי־צו־זאגען צופיל אפטימיסטיש, דער מאגיסטראט האט נישט גענומען אין בעטראכט די אלגעמיין פאליטישע סיטואציע פון לאנד און האט זיך פערלאזט דערויף, אז די שטייער הכנסות וועלען דא סהיינטיגע יאהר זיין נאך גרעסער ווי פאראיאהרען, אין דער אמת׳ן זעהט זיך נישט פאר אזוי אפטימיסטיש, די ווירטשאפטליכע לאגע ווערט וואס א טאג אלץ ערגער, וואס וועט זיך זיכער שטארק אפשלאגען אויף דער צאהלונגס־פעהיגקייט פון די שטייער־צאהלער. און דער ביודזשעט קען דעריבער ווערען נישט רעאל.

זאלען מיר אבער האפען, אז דער אפטימיזם פון מאגיסטראט איז א בערעכטיגטער.

די זיצונג.

אויף דער ראנערשטאגדיגער זיצונג פון שטאט־ראט האט זיך אנגעהויבען די גענעראל־דעבאטע די אפאזיציע, בעזונדערס די נ.פ.ר. האט געהאט צוגעגרייט אויף דער גאלעריע איהרע מענשען, וועלכע האבען געדארפט העלפען און נישט דערלאזען אר ביימען דער פלענאר־זיצונג. די גאלעריע האט טאקע אנגעהויבען די מלאכה, בעת ס׳האט געהאלטען זיין ביודזשעט־עקספאזע דער שטאט־פרעזידענט זשעמיענצקי.

דער פארזיצענדער פון שטאט־ראט אינוש. האלצגרעבער האט זיך באלד אריענטירט אין דער לאגע און האט בעפוילען אפצוריינינגען די גאלעריע פון די שטערער און דא האט זיך ארויסגעשטעלט אז אלע נ.פרישע סקאנדאליסטען זענען געווען שכור און צווישען זיי האט זיך אוי דגעפונען א בכוס׳טער דע׳־ טרויעריג־בערימטער געוועזענער נ.פ.רישער ראטמאן זובערט, האט ער טאקע געכאפט דעם אמת׳ן מתנת־יד פון די „וואזשנעס" און צוזאמען מיט אלע איבעריגע סקאנדאליסטען איז ארויסגעווארפען געווארן פון בנין שטאט־ראט.

נאכדעם ווי ס׳ווערען ערלעדיגט עטליכע פראנען צווישען זיי אויך די פראגע וועגען בעשטייערען בוי־פלעצער, טרעט מען צו צו דער ביודזשעט־אי־ ביים קודם כל ענטוויקעלט זיך א שארפע דיסקוסיע וועגען דעם רעגולאמין פון די ביודזשעט־דעבאטען, די מעהרהייט האט געוואלט וואס מעהר בעגרעניצען די דעבאטען, כדי דער ביודזשעט זאל קענען אנגענומען ווערען ביז׳ן 1. מאי. די אפאזיציע ראנגען האט אפילו מסכים געווען צו געבען דעם מאגיסטראט א פראוויזאריום אויף נאך א חודש און זאל קאנען רעדען אונגעשטערט און זיך אראפרעדען פון דארץ. ס׳איז בעשלאסען געווארן די דעבאטע יא צו בעגרעניצען.

עקספאזע פון פרעזידענט זשעמיענצקי

דאן בעקומט דאס ווארט דער פרעזידענט זשעמיענצקי צו זיין עקספאזע. פרעזידענט זשעמיענצקי ערקלערט, אז דער ביודזשעט וועלכען ער שטעלט איצט פאר איז נאך דנישט אינגאנצען אין הסכם מיט די סאציאליסטישע פרינציפען, אין דעם איז קודם־כל פערהאן די שטערונג וואס דער שטייער סיסטעם איז איינגעפאסט אין געוויסע געזעצליכע ראהמען, וועלכע קענען נישט געענדערט ווער. אזוי צ׳ דער מאגיסטראט מוז זיך מיט דעם רעכענען א צווייטע אנאמאליע זענען די סובסידיעס, וועלכע זענען זיכער נישט ראציאנעל. ס׳איז גלייכער צו געבען גרויסע סובסידיעס פאר א קליינער צאהל צענטראליזירטע אינסטיטוציעס, איידער קליינע סובסידיעס פאר א גרויסער צאהל אינסטיטוציעס ווי דאס איז איצט, דער מאגיסטראט האט זיך אבער גערעכענט מיט די בעדינגונגען פון די אינסטיטוציעס וועלכע פערטרעטען מעהר אדער ווייניגער די שטאט און די סובסידיעס בעשטימט.

איבערגעהענדיג צום אנאליז פון ביודזשעט זאגט דער פרעזידענט, אז דער כאראקטעריסטישער שטריך פון ביודזשעט איז דער, וואס די געוועהנליכע הכנסות זענען פרעלימינירט געווארן אויפ׳ן גרונד פון די פאקטישע פרנסות אין יאהר 1927, וועלכע וועלען געווים אויך איינפליסען אין היינטיגען יאהר. ווייטער זענען די געוועהנליכע הוצאות פערגרעסערט געווארן אויף 4 מיליאן זלאטים, ווייל די הוצאות אויף קאנאליזאציע זענען איבערגעטראגען געווארן אין די אויסערגעוועהנליכע אויסגאבען. צוליב דעם נעמען אויף קאנאליזאציע־צוועקען פון די געוועהנליכע הכנסות ווערען בעוולהט די שטאט, וועלכע מוז זיך צוליב דעם אפזאגען פון די נויטיגסטע אויסגאבע. די פראקטיק און טעאריע בעווייזט, אז גרויסע אינוועסטיציעס קענען געמאכט ווערען נאר דורך לאנגטערמינינע קרעדיטען. טאקע די הלואה וואס די שטאט האלט ביים פערענדיגען וועט פערנוצט ווערען אויף קאנאליזאציע און אויף בויען ארבייטער־הייזער, די שטאט איז שטארק פערוואהרלאזט און ס׳דארף פיל געטון ווערען, דער שטייער־סיסטעם איז אבער אזעלכער, אז ער ערלויבט נישט דער שטאט צו פערגרעסערען איהרע הכנסות. דער מאגיסטראט וועט דעריבער אנהויבען אנ׳אקציע אין שטעטישען פערבאנד, כדי צו ענדערען אויף א רעכטליכען אופן דעם שטייער־סיסטעם. דאס אראפנעהמען די דערמאהנטע 4 מיליאן האט ערלויבט צו פערגרעסערען די ביודזשעטען; הן דער בילדונגס־אפטיילונג מיט 19,5 פראצענט, געזעלשאפטליכע שוץ — 34 פראצענט, בוי־אפטיילונג 55,4, געזונדהייטס — 22,4, פינאנץ — 12,4, ווירטשאפטליכע 30, שטאטישע פלאנטאציעס מיט 94,3 פראצ.

רעדענדיג וועגן בויען פון די ארבייטער־הייזער ערקלערט דער פרעזידענט, אז זיי וועלען קאסטען 40 מיליאן זלאטים. א גרויסע שווערקייט וועט זיין דאס אפצאהלען דעם חוב און אויסהאלטען די הייזער, וואס וועט נישט קענען גערעקט ווערען דורכ׳ן דירה־געלד. צוליב דעם וועט מוזען גערעכענט ווערען דער לאקאל־שטייער אין דער גאנצער שטאט. דער פרעזידענט רעכענט אויך אויס אלע נייע איינריכטונגען, וואס די שטאט־פערוואלטונג וויל איצט איינפיהרען.

דאס ווארט בעקומט דאן דער גענעראל רעפערענט פון ביודזשעט ראטמאן הארטמאן. ער בעמיהט זיך אויפצווייזען, אז די הכנסות זענען גאנץ רעאלע און וועלען זיכער איינפליסען, אויפ׳ן גרונד פון דעם קען מען סטאביליזירען די אויסגאבען און דער ביודזשעט וועט אזוי ארום זיין א פולשטענדיג רעאלער און וועט זיך געפינען אונטער דער קאנטראל פון דער שטאט. ער בעגרינדעט אלע אויסגאבען זייער ציל און אויסגעהאלטענקייט און לעגט פאר דעם שטאט־ראט אין נאמען פון דער ביודזשעט־קאמיסיע אנצונעהמען דעם ביודזשעט אהן ענדערונגען.

דעקלאראציעס פון די פראקציעס.

דער ערשטער אין דער גענעראל־דעבאטע נעהמט א ווארט אין נאמען פון דער ציוניסטישער פראקציע, ראטמ. ביאלער, וועלכער לייענט א דעקלאראציע, אין וועלכע ס׳ווערט צוו. אנדערען געזאגט: הגם די ציוניסטישע פראקציע האט איהר פארשטעהער אין מאגיסטראט, האט ער אבער נישט קיין גענוגענדע ווירקונג אויף דער אלגעמיינער ווירטשאפט פון מאגיסטראט. טראץ די פערשידענע פארבעהאלטען וועגן דער ווירטשאפטליכער פאליטיק פון סאציאליסטישען מאגיסטראט, וועט דאך די ציוניסטישע פראקציע ביי דער דריטער לעזונג שטימען פאר׳ן ביודזשעט.

דער מאגיסטראט האט נישט בעריקזיכטיגט די פאסטולאטען פון די יודישע וועהלער, ער איז אבער אקעגענגעקומען א טייל פון די פאדערונגען, בעזונדערס אין ענין פון סובסידירען יודישע בילדונגס־ און פילאנטראפישע אינסטיטוציעס, מיר האלטען אבער אז די הילף איז נישט קיין גענוגענדע און מיר וועלען שטעלען נייע פארשלאגען, ווייטער פאדערן מיר, אז דער מאגיסטראט זאל אויפהערען

J. LUKASCHIK, Fabryka Mydła

TARNOWSKIE GÓRY

Rok założenia 1845. Rok założenia 1845.

MŁOTEK i PERLIK

עמפפעהלט איהרע בעקאנטע און ערשטקלאסיגע אויס־ארבייטונגען פון הויז=קערן=זייפען פון וועלכע די מיט די געזעצליך־געשיצטע ספעציאל־מארקע ווייזען זיך ארויס גאנץ בעזונדערס אלס א הויכווערטיג קוואליטעטס־פראדוקט. ווי אויך די פיינירטע טואלעט־זייפען אין היגיענישער געשמאקפולער פערפאקונג, „POLONIA" אין העכסטער קוואליטעט זאווי דער הויך־פראצענטיגער זייפען־פולווער מיט דער מארקע

א פראבע מיט מיינע אויסארבייטונגען זיכערט אייערע שטענדיגע קונדשאפט

גענעראל־פערטרעטונג פאר לאדז:

Arnold Karpf i Ignacy Kuczyński Łódź, Piotrkowska 121, tel. 47-77

דעם „נומערוס קלאוזוס" ביים אננעהמען יודישע אנגעשטעלטע און ארבייטער, דאסזעלבע זאל אויך געפאדערט ווערען דורך די שטאטישע פארשטעהר אין עלעקטראווניע, גאז־אנשטאלט, און טראמוואי־געזעלשאפט. אין די שטאטישע אפטיילונגען דארף מען זיך קענען פערשטענדיגען מיט די יודישע אינטערעסאנטען אויף יודיש. די שטייער־צאהלער דארפען זיך דערוויסען וועגן די ליציטאציעס וואס קומען ביי זיי פאר דורך די צייטונגען וואס ווערען דורך זיי געלעזען דער „נייער פאלקסבלאט" און „לאדזשער טאגעבלאט".

די ציוניסטישע פראקציע אנערקענט אויך די פאליטיק פון מאגיסטראט וועגען נעהמען א הלואה. די פראקציע פאדערט פון מאגיסטראט צו פיהרען א ליבעראלע שטייער־פאליטיק, נישט רעכענען קיין 2 פראצענט שטראף פאר נישט צאהלען אין טערמין, פונאנדערלעגען אויף קליינע ראטעס, נישט רואינירען דעם צאהלען דורך ליציטאציעס ווען ס׳ווערט נישט בעמערקט קיין שלעכטער ווילען.

דער פארשטעהער פון די ענדעקעס אינזש. פאפיעלאווסקי האט זיך ספעציעל אפגעשטעלט אויף די „פריווילעגיעס" וואס די יודען האבען בעקומען פון איצטיגען מאגיסטראט, די סובסידיעס זענען אויסגעפרעסט געווארן, זאגט דער רעדנער דורך די יודישע פערבינדעט פון מאגיסטראט.

ראטמאן טאמאשעווסקי זאגט, אז דער ביודזשעט איז צו איילינ אויסגעארבייט געווארן צוליב דעם האט ער פיל פעהלערען, ער קריטיקירט אויך שטארק דאס וואס דער מאגיסטראט האט צופיל נעגירט דאס שפיטאל־וועזען.

ראטמאן מינצבערג רעדט אין נאמען פון דער „אגודה"־פראקציע און האלט, אז דער איצטיגער ביודזשעט בעווייזט נאך נישט בולט די סאציאליסטישע מעלארען און האט אפילו אנגענומען די שטעלונג פון די בורזשואזיע ריכטונגען וועגן נעהמען אנ׳אינוועסטיציע־הלואה. די „אגודה"־פראקציע האט שטענדיג דערויף אנגעוויזען דעם אלטען מאגיסטראט א גרויסע מעלה אין ביודזשעט איז דאס ארויסווייזען דעם ווילען פון א פרידליכער צוזאמענלעבען מיט אלע בירגער פון שטאט, אנערקענענדיג זייערע בעדערפענישען, אבער ליידער, מוז די „אגודה"־פראקציע אין דער הינזיכט ארויסטרעטען געגען דער פאליטיק פון מאגיסטראט צו זיין דער ערציהער פון סאציאליסטען און פון דער צווייטער זייט בעקעמפען דאס ערציהען פון די קינדער אין רעליגיעזען גייסט. דער מאגיסטראט האט געהאט א ברייטע האנד פאר די סאציאליסטישע שולען פון אלע ריכטונגען און אונטערגעגראבען די עקזיסטענץ פון די רעליגיעזע שולען, אפילו דער געוועזענער וויצע־פרעזידענט וואיעוואדזקי האט אויף דער זיצונג פון דער ביודזשעט־קאמיסיע ערקלערט, אז די יודישע בירגערליכע גרופען געפינען זיך אויפ׳ן גרויען עק, ווען איך האב אריינגעטראגען א פארשלאג צו סובסידירען די אווענד־קורסען פון אונזערע סאציאליסטען, וועמענס פארשטעהער ס׳איז ראטמאן בילויער, איז אבער זייער רעליגיעזקייט געווען א שטערונג און דער פארשלאג איז אפגעווארפען געווארן, די „אגודה"־פראקציע וועט שטימען פאר׳ן ביודזשעט.

דאן לייענט א דעקלאראציע אין נאמען פון אנפארטייאישע יודישע פראקציע ראטמאן רוס. דער ביודזשעט בעפרידיגט אונז נישט, די יודען זענען בעוולהט געווארן ביים פערטיילען די סובסידיעס, נישט קוקענדיג דערויף וואס די יודען שטעהען זיכער נישט אפ פון אנדערע ביים צאהלען שטייערען, נעהמענדיג אבער אין בעטראכט, אז די בעציהונג צו יודען האט זיך געענדערט וועט די אנפארטייאישע פראקציע שטימען פאר׳ן ביודזשעט.

אינזש. פאלאשעווסקי האלט, אז יודען זענען געמאכט געווארן פריווילעגיעס, בעת זענען סובסידירט געווארן נאר 32 פוילישע אינסטיטוציעס זענען סובסידירט געווארן 40 יודישע (? ?), דער רעדנער האלט אויך, אז די הלואה איז צו טייער אז מ׳זאל קענען בויען פאר איהר הייזער.

אין נאמען פון „פועלי־ציון"־פראקציע רעדט ראטמאן האלענדערסקי, ער האלט, אז דער ביודזשעט איז נישט קיין סאציאליסטישער, די גרעסטע צאהל שטייערען זענען אונדירעקט און געהן פון די טאשען פון די ארימסטע בעפעלקערונג, דער מאגיסטראט געפינט זיך אבער אין אזעלכע בעדינגונגען, אז ער קען נישט אנדערש האנדלען, ראטמאן האלענדערסקי פאלעמיזירט דאן מיט די רעדנער, וועלכע האבען גערעדט וועגען די יודישע סובסידיעס, דער רעדנער האלט אז די סומען פאר׳ן יודישען שול־וועזען זענען נישט קיין סובסידיעס נאר די פליכט פון דער שטאט אויסצוהאלטען די שול אויף דער יודישער אונטעריכטס־שפראך. דער רעדנער זאגט אויך, אז בעת דאס פוילישע טעאטער בעקומט א סובסידיע פון 300 טויזענד זלאטים א יאהר, בעקומט דאס יודישע גארנישט. ער טראגט דעריבער אריין א פארשלאג צו סובסידירען די יודישע טעאטער־געזעלשאפט, וועלכע פיהרט אן מיט׳ן „ארט" מיט 5000 זלאטים. דער רעדנער לעגט אויך פאר צו העכערען די סובסידיע פאר דער געזעלשאפט „אווענד־קורסען" פון 1500 זלאטים אויף 5000 זל. ווייטער לעגט פאר דער רעדנער, אז דער שטאט־ראט זאל זיך ארויסזאגען דערפאר, אז פאר׳ן יודישען קינד דארף זיין א שול מיט דער יודישער אונטעריכטס־שפראך, דער מאגיסטראט זאל אננעהמען שריט ביי די נעהערינגע אינסטאנצען, אז דער שטאטישער ביודזשעט זאל זיך קענען שטיצען אויף לויטער דירעקטע שטייערען, אין די שטאטישע שולען פאר ווייניג־ענטוויקעלטע קינדער זאלען געעפענט ווערען ספעציעלע אפטיילונגען פאר יודישע קינדער מיט דער יודישער אונטעריכטס־שפראך אנגעהמען אנגעשטעלטע, וועלכע זאלען זיך קענען פערשטענדיגען מיט דער יודישער בעפעלקערונג אין דער יודישער שפראך, אלע בעקאנטמאכונגען זאל פערעפענטליכט ווערען אויך אין דער יודישער שפראך.

ראטמ. וואלטשינסקי האלט, אז דער ביודזשעט קען רעאליזירט ווערען, דער מאגיסטראט בעהאנדעלט נישט אלע בירגער גלייך, ער האלט, אז מ׳האט נישט געדארפט פערטיילען די יודישע אינסטיטוציעס קיין סובסידיעס, נאר די יודישע קהלה האט געדארפט בעקומען איין גרעסערע סומע.

דאן רעדט ראטמאן וואיעוואדזקי, וועלכער זאגט זיך ענטשידען ארויס געגען ביודזשעט, ער האלט, אז דער ביודזשעט וועט זיין מיט א דעפיציט, ער ווארענט אויך פאר די בעדינגונגען פון דער אויסלענדישער הלואה. די הלואה וועט פערווענדעט ווערען אויף אזעלכע אינוועסטיציעס וואס ברענגען נישט קיין הכנסה. ראטמאן ליכטענשטיין זאגט, אז דער „בונד" האט נישט געקענט ביז איצט אנטייל נעהמען אין די ארבייטען פון מאגיסטראט, ווייל ער איז געווען אנ׳אנטיסעמיטישער און רעאקציאנערער. מיר שטעלען זיך אויך נישט פאר, אז דער איצטיגער מאגיסטראט וועט איינפיהרען אלע סאציאליסטישע אידעאלען אין קאפיטאליסטישען ים. מיר וויסען, אז דער איצטיגער מאגיסטראט וועט נישט קענען אלע הונגעריגע זעטיגען, אלע דאכלאזע בעזארגען מיט א וואוינונג, דער סאציאליסטישער מאגיסטראט האט אבער דעם גוטען ווילען און וועט איינציגווייז רעאליזירען די פאסטולאטען און פערווירקליכען די האפנונגען פון דער ארבייטענדירער בעפעלקערונג. ס׳איז פיל גערעדט געווארן וועגען סובסידיעס, אויך מיר מיאוסען זי דמיט די סובסידיעס, אבער די לאגע איז אזא, אז זיי מוזען איצט אויפגעהאלטען ווערען, אמת דאס טעאטער איז א וויכטיגער קולטור־פאקטאר, אבער די יודען דארפען א יודיש טעאטער. דער ביודזשעט בעפרידיגט אונז נישט, אבער דער מאגיסטראט האט שוין אנגעהויבען זיין גרויסע ארבייט. דער רעדנער שטעלט צום סוף פאלגענדע פארשלאגען! בעמיהען זיך, אז די שטייערען זאלען זיין דירעקטע, בעזעצען די גאסען מיט בוימער און שאפען שפיל־פלעצער פאר קינדער, צונעהמען יודישע ארבייטער און אנגעשטעלטע אין מאגיסטראט און אין די קאנצעסיאנירטע אונטערנעהמונגען, מעגליך מאכען די עקזיסטענץ פון א יודיש טעאטער אין לאדז. שאפען פארט־בילדונגס־קורסען פאר יודען, בעמיהען זיך וועגען אנ׳איינהייטליכע שול מיט דער אונטעריכטס־שפראך פאר יודישע קינדער אויף יודיש, קענען זיך פערשטענדיגען אין די שטאטישע אינסטיטוציעס אויף יודיש.

נאכדעם ווי ס׳רעדט נאך ראטמ. אנדזשעאק, קולאמאוויטש נעהמט א ווארט דער וויצע־פרעזידענט זיעלונסקי, וועלכער ענטפערט אלע קריטיקער פון ביודזשעט. ארום האלב זעקס פארטאג ווערט די זיצונג געשלאסען.

דער סוף פון איינציקער יודישער קונסט=טעאַטער אין אַמעריקאַ.

(קאָרעספּאָנדענץ פון ניו=יאָרק צום „נייעם פאָלקסבלאַט“).

הכלל, עס איז שוין אַ פאַקט. דאָס יודישע אַמעריקא פערלירט איהר איינציגען יודישען קונסט־טעאַטער, ביז איצט האָבען זיך װעגען דעם בלויז אַרומגעטראָגען קלאַנגען. סען האָט זיך געפרעגט: פערלאָזט מאָריס שװאַרץ דעם יודישען קונסט־טעאַטער, און ער נעהט אַװעק שפּילען אויף דער ענגלישער ביהנע, אָדער ער פערבלייבט װייטער אין דער שפּיץ פון דער איינציגער יודישער קונסט־ביהנע אין אַמעריקא?

היינט־צו־טאָג איז דאָס אָבער שוין אַ בעשלאָסענע זאַך, מאָריס שװאַרץ האָט קאַטעגאָריש ערקלערט, אַז ער פערלאָזט דעם יודישען קונסט־טעאַטער, און ער האָט שוין געשלאָסען אַן אָפּמאַך מיט איינעם פון די ענגלישע טעאַטער ־ דירעקטאָרען צו שפּילען דעם קומענדיגען סעזאָן אויף דער ענגלישער ביהנע.

דערמיט װערט אָפּגעשלאָסען אַ קאַפּיטעל פון דער יודישער טעאַטער־געשיכטע אין אַמעריקא. צעהן יאָהר האָט מאָריס שװאַרץ אָנגעפיהרט אַ ביטערען קאַמף פאַר דער עקזיסטענץ פון דער איינציגער יודישער קונסט־ביהנע אויף דער זייט ים. ער האָט דורכגעמאַכט אַ צייט פון ערפאָלגען און קריזיסען. איינענטליך מעהר קריזיסען װי ערפאָלגען. דאָס דאַרף אָבער קיינעם נישט װאונדערען, װאָרום מאָריס שװאַרץ איז געװען דער ערשטער צו גרינדען אַ יודישען קונסט־טעאַטער אין אַזאַ לאַנד, װי אַמעריקא, װאו די קונסט איז בכלל נישט קיין זעהר פראָפּיטאַבלער אַרטיקעל.

אַלס אַ פּיאָנער, נישט האָבענדיג פאַר זיך קיין פאָרבילד פון יודישען קונסט־טעאַטער, האָט מאָריס שװאַרץ נאַטירליך געמוזט אָפּט בלאָנדזשען אויף זיין װעג צו שאַפען אַ יודישע קונסט־ביהנע, װעלכע זאָל שטעהן אויף דער געהעריגער הויך. האָבענדיג הינטער זיך די אַלטע יודישע טעאַטער־שולע, פון דור קעסלער און יעקב אַדלער, האָט שװאַרץ נישט געקענט איננאַנצען איבערברעכען מיט די אַלטע יודישע טעאַטער־טראַדיציעס.

אָהן אַ בעשטימטער, פעסטער ליניע זיך װאָרפענדיג פון איין עקסטרעם צו דעם אַנדערען, פון אַלטען מעלאָדראַמאַטישען רעאַליזם ביז דעם אולטרא־מאָדערניזם פון די אייראָפּעאישע רעזשאָ־ליזאַנערע טעאַטערס, האָט שװאַרץ דורכגעשלעפּט אויף זיינע פּלייצעס די פאַר איהם צו שװערע משא פון אַ יודישען קונסט־טעאַטער, אין פערלויף פון די גאַנצע צעהן יאָהר.

מען קען בעװאונדערען מאָריס שװאַרץ אומ־פערגלייכליכע מענשליכע ענערגיע און אונטערנעה־מונגס־גייסט; מען מוז רעדען מיט שטאָלץ װעגען זיין מסירת נפש און אידעאַלע איבערגעבענהייט צו דער אידעע פון אַ יודישען קונסט־טעאַטער; מען טאָר אויך נישט אונטערשעצען שװאַרץ'ס גרויסע רעזשיסאָרישע פעהיגקייטען און זיי װעלטענעם שױ־שפּילערישען טאַלאַנט.

אָבער מיט אַלע זיינע אויסערגעװעהנליכע פע־היגקייטען איז שװאַרצ'ן דאָך נישט געלונגען אָנ־צוהאַלטען דעם איינציגען יודישען קונסט־טעאַטער אין אַמעריקא.

פיל װעלען זאָגען, אַז די סיבה פון איצטיגען צוזאַמענבראָך איז אַ ריין מאַטעריעלע, און נישט קיין מאָראַלישע. אין פלוג איז דאָס אפשר ריכטיג. אָבער מע טאָר נישט פערגעסען, אַז דאָס, װאָס עס איז שװאַרצ'ן נישט געלונגען אין משך פון די גאַנ־צע צעהן יאָהר, װאָס ער האָט אָנגעפיהרט מיט דעם יודישען קונסט־טעאַטער, צו שאַפען אַרום זיך אַזאַ גרויסע צאָהל אָנהענגער, װאָס זאָל קענען אָנפילען דעם טעאַטער און אַזוי אַרום צו שאַפען דעם מאַטעריעלען דערפאָלג, איז דער בעסטער בעװייז, אַז שװאַרץ איז נישט געגאַנגען אויף דעם ריכטי־גען װעג.

אין אַנ'ערקלערונג, װאָס שװאַרץ האָט איצט אַרויסגעגעבען אין צוזאַמענהאַנג מיט זיין אַװעקגעהן פון דעם יודישען קונסט־טעאַטער, זאָגט ער אַפילו, אַז נישט ער איז שולדיג אין דעם צוזאַמענבראָך, נאָר די פיל שװעריגקייטען, מיט װעלכע ער האָט געמוזט קעמפען. אַלע זענען געװען געגען איהם, ערקלערט מאָריס שװאַרץ, די יודישע טעאַטער־דירעקטאָרען, דער יודישער עולם, און אַפילו די יודישע טעאַטער־קריטיק.

װי אַזוי איז עס אָבער פאַקטיש געקומען צו דער איצטיגער לאַגע, אַז שװאַרץ האָט געמוזט פער־לאָזען דעם יודישען קונסט־טעאַטער?

ערשט מיט איין יאָהר צוריק האָט די יודישע טעאַטער־װעלט געפייערט די ערעפענונג פון דעם נייעם יודישען קונסט־טעאַטער, װעלכער איז, װי עס האָט רעמאָלסט געהייסען, אויפגעבויט געװאָרען פון אַ געװיסען ה' יאָפע, ספּעציעל פאַר מאָריס שװאַרצ'ן, און אויסשליסליך פאַר דער אויפפיהרונג פון רייך־ליטעראַרישע פּיעסען. עס האָט זיך אָבער באַלד אַרויסגעשטעלט, אַז דער ה' יאָפע האָט זיך געלאָזט בעצאָהלען פאַר זיינע „קונסט־בעשטרעבונ־גען“ 72,000 דאָלאַר אַ יאָהר, אָדער 2000 דאָלאַר װעכענטליך (װאָרום דער יודישער טעאַטער־סעזאָן האַלט אָן בלויז 36 װאָכען אין יאָהר).

כדי אַרויסצובריינגען אַזאַ אומגעהויערע סומע בלויז פאַר דעם טעאַטער־איינענטימער, אויסער די אַנדערע גרויסע אויסגאַבען, מיט װעלכע עס איז פערבונדען אַ קונסט־טעאַטער (װי ספּעציעלע דעק־קאָראַציעס פאַר יעדער פאָרשטעלונג, הויכע אַק־טיאָרען־שכירות און אַזוי װייטער), איז נאַטירליך נויטיג געװען, אַז אַלע פאָרשטעלונגען פון דעם טעאַטער זאָלען זיין גוט בעזוכט.

מאָריס שװאַרצ'ן איז אָבער נישט געלונגען צוצו־ציהען צו זיין טעאַטער די ברייטע יודישע מאַסען

מעגליך, אַז דער נישט־ערפאָלג פון דעם יודי־שען קונסט־טעאַטער, בעת דעם לעצטען טעאַטער־סעזאָן איז אָפּהענגיג אויך פון דעם אַלגעמיינעם יודישע טעאַטער־קריזיס. יעדענפאַלס בלייבט עס אַ פאַקט, אַז דער אָנפאַנג פון היינטיגען סעזאָן אין יודישען קונסט־טעאַטער איז געװען זעהר אַ שלעכ־טער, און מאָריס שװאַרץ איז געװען געצװאונגען זיך צו פערבינדען מיט נעלר־שותפים, כדי צו קענען אָנהאַלטען דעם גאַנצען טעאַטער־סעזאָן, אָבער דאָס האָט נאָך ערגער געמאַכט.

אין דער לעצטער צייט איז די לאַגע אין דעם יודישען קונסט־טעאַטער געװאָרען אַזאַ, אַז די פאַק־טישע רעה איבער דער לייטונג אין טעאַטער האָבען בעקומען די נעלר־שותפים, און מאָריס שװאַרץ איז געװאָרען בלויז אַנ'אָנגעשטעלטער „סטאַר“ אין טע־אַטער.

אויב מאָריס שװאַרץ האָט נאָך איצט געהאַט אַ שטיקעל דעה בײַ דער װאַהל פון פּיעסען, האָבען אָבער די מענעדזשערס (אונטערנעהמערס) פון דעם יודישען קונסט־טעאַטער געװאָלט אַװעקנעהמען שװאַרצ'ן יעדע רעכט זיך צו מישען אין דער טע־אַטער־לייטונג, בעת דעם נעכסטען טעאַטער־סעזאָן.

מאָריס שװאַרץ האָט אַזוי װייט נישט געקענט געהן, און ער האָט בעשלאָסען אַרויסצוטרעטען פון טעאַטער. ער האָט אָבער, װי ער ערקלערט, דער־מיט נאָך נישט געװאָלט איננאַנצען אויפגעבען די אידעע פון אַ יודישע קונסט־טעאַטער ער האָט זיך דעריבער בעמיהט צו קריגען אַנ'אַנדער טעאַטער, װאו ער זאָל קענען װייטער אָנפיהרען מיט דער יודי־שער קונסט־ביהנע, װעלכע ער האָט געגרינדעט מיט צעהן יאָהר צוריק. ער האָט אָבער, װי ער זאָגט, נישט געקענט קריגען פאַר דעם ראַזיגען צװעק די נויטיגע מאַטעריעלע הילף.

און אַזוי האָט מאָריס שװאַרץ פאַר זיך גע־זעהן דעם איינציגען װעג, אָנצונעהמען דעם פאָר־שלאַג, װאָס עס האָט געמאַכט אַ בראָדװייער טעאַ־טער־אונטערנעהמער, אַז ער זאָל אויפפיהרען אין דער ענגלישער שפּראַך פּיעסען פון זיין רעפּערטואַר.

דערמיט האָט זיך געענדיגט איין פּעריאָד אין דער געשיכטע פון דעם יודישען קונסט־טעאַטער אין אַמעריקאַ. עס איז צו האָפען, אַז דער דאָזיגער אָפּגעשלאָסענער קאַפּיטאַל װעט נישט געהן לאיבוד פאַר דער צוקונפטיגער יודישער קונסט־ביהנע.

י. פאַרסקי.

Parfumerja

J. Drukier

11 Zawadzka 11

עמפּפעהלט דער געעהרטער קונדשאַפט

:–: די נייעסטע :–:

פּערפומען,

פּודערן,

טואַלעט=זייפען,

קעלנישע און

בלומען=װאַסערן,

אַלערארט קאָסמעטיק

איין־ און אויסלענדישע

צו פאַבריקס=פּרייזען

דאָס בעזוכען מיין געשעפט

:–: איז אָהן קויפצװאַנג. :–:

בעמ.: פאַר ענגראָסיסטען – ראַבאַט.

אויפרוף

פון הרב מייזעל'ס תלמוד תורה.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער 16־טער יאָהר־צייט של הרב הגאון זצ"ל, װעלכע קומט פאָר ז' אייר (פסח שני) תרפ"ח, דערמאָהנען מיר אַלע לאָדזשער יודען, אַז דער הייליגער בנין, די תלמוד תורה, װעלכע דער גרויסער גאון האָט געגרינדעט מיט 55 יאָהר צוריק, און אין װעלכער עס לערנען בערך 400 אָרימע קינדער און יתומים איז איצט אין אַ גרויסער סכנה, צוליב דעם, װאָס די הכנסות װערען פון צייט צו צייט פערקלענערט, אַזוי אַז עס קומט מעהר נישט אַריין װי 300—350 זלאָטעס װעכענטליך, אין דער צייט װען די אויסגאַבען װער־גען זעהר גרויס.

איצט מעלדען זיך טאָג טעגליך הונדערטער עלטערען איינצושרייבען זייערע קינדער, און עס רייסט פשוט בײַם האַרצען צוצוזעהען דעם פּיין פון די אָרימע מענשען, װעלכע בעטען זיך מיט טרעהרען, אַז מען זאָל אַריינעהמען זייערע קינדער און זיי צו ערציהען אין יודיש־רעליגיעזען גייסט, אָבער לײַדער קאָנען מיר זיי נישט העלפען, אַז מיר קענען די אַלטע קינדער, װאָס לערנען שוין בײַ אונז, נישט אויסהאַלטען, טאָ װי אַזוי זאָלען מיר אָנעהמען נייע?

דעריבער װענדען מיר זיך צו אייך, אחינו בני ישראל. װעמען עס איז טייער דער נאָמען פון מיסד התלמוד תורה, און װילען טון אַ נחת רוח לנשמתו הטהורה, און װילען אויך ראַטעװען די יו־דישע אָרימע קינדער, זאָלען זעהען אונטערצושטי־צען דעם מוסד מיט אַ ברייטע האַנד, נישט מיט קיין גראָשענדיגע נדבות, נאָר מיט גרעסערע איינ־מאָלינע סומעס אום צושטעלען דעם בנין אויף אַ געהעריגען יסוד, דאָס איז איבריג אייך מיטצוטיילען איינצעלהייטען, װאָס די קינדער געניסען אין דער תלמוד תורה, הן למורי קודש ולמורי חול, עסען, קליידונג, היגיענע א. א. װ. אַלעס בחנם, װייל דאָס איז שוין דעם יודישען לאָדז גאַנץ גוט בעקאַנט, נאָר דאָך קאָנען מיר נישט פערביינן און אייך נישט צו דערמאָנען די נויטיגע בעדערפעניסען, װאָס פעהלען אין דער ת"ת און װעלכע מוזען אונבעדינגט זיין — דאָס איז, אַז די קינדער נאָכן ענדיגען די ת"ת מוזען האָבען אַנ'אָרט װאו צו דערגענצען זייער למוד, אום זיי זאָלען זיך קאָנען מפרנס זיין מיגיע כפּם, דאָס איז: אַ ישיבה, פאַר די תלמידים, װעלכע װילען װייטער לערנען ביז הוראה, אויך אַ האַנדװערקער־שולע, פאַר די קינ־דער װעלכע װילען זיך לערנען אַ מלאכה, און װילען נישט אַריינפאַלען אין אַזעלכע הענד װעלכע נוצען זיי אויס צו איינענע צװעקען, און שלעפּען זיי נאָך אַװעק פון יודישקייט.

מיר קומען היינט בײַ דער געלעגענהייט פון דער יאָהר־צייט פון גרויסען גרינדער זצ"ל (כמאמר חז"ל „חוזרין ומזרזין בשעת מעשה“) און מיר פאָר־דערען בדרך חוב צו דערהאַלטען בכבוד די אינ־סטיטוציע, דען די פערװאַלטונג האָט איהר חוב ערפילט, אָבער דאָס יודישע לאָדז איז איהר חוב שולדיג, פאַר דעם גרויסען גרינדער און פאַר דער אָרימער יודישער בעפעלקערונג, װאָס װיל ערצי־העז איהרע קינדער ברוח התורה והמסורה, און צו דערהאַלטען דאָס לעבעדיגע דענקמאָהל פון הרב הגאון זצ"ל.

מיר האָפען, אַז דאָס יודישע לאָדז װעט זיין חוב ערפילען, און אין זכות פון דער תורה און פון גאון הצדיק זצ"ל װעלען מיר אַלע געהאָלפען װערען כמאמר הכתוב „עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכי מאושר“.

די פערװאַלטונג פון דער ת"ת ע"ש
הרה"ג רבנו אלי' חיים מייזל זצ"ל
פּרעזעס: **יחיאל יצחק בערמאַן.**

Dr. H. Wołkowyski

זאַבאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19),
טעלעפאָן 37-70

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און װענערישע קראַנקה., מענער־שװעכע, בעהאַנדעלט מיט קװאַרץ־שטראַהלען.
נעהמט אָ פון 1—2 און פון 4 ביז 8 אָװענד. פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעציעלען װאַרטע־זאַל.

דער טאַנץ אַרום גאָלדענעם קאַלב.

2) (ר.אומאן).

— װאָס איז אייך די נפקא מינא? — האָט זיך אָפּגערופען די יונגע דאַמע — איהר װעט דאָך דעם פאָרטפעל סיי־װי דאַרפען אָפּגעבען צו זיין באַלעבאָס, װען איהר זאָלט אין איהם אפילו אַ סך געלד געפינען.

— נו, דאָס איז נאָר געזאָגט! ס'װענדט זיך אין די אומשטענדען! איהר פערגעסט זעה איך, אַז אין מיינע קעשענעס בלאָזען בייזע װינטען...

ער האָט נעשיקטערהייט אַנ'עפען געטון דעם פאָרטפעל, און געמאַכט עס אַזוי, ס'זאָל אַרום נישט בעמערקען, און װאַרפען אַ חשר.

— נאָר פיין! — האָט ער אויסגערופען מיט אַ שמייכעל — עס שמעקט דאָ מיט אַ טױזענד דאָלאַר! פאַר אַנ'אָנהױב איז עס גאָרנישט שלעכט, און װער רעדט נאָך, אַז דער געליטענער האָט אונז פערװאָרנט מיט אַמעריקאַנער לעקשע־לעך... אָט װעלען מיר מאַכי באַלד דערגיין, װער דער פוינעל־בחור איז, װאָס האָט דעם פאָרטפעל אַרונטערגעלאָזט.

פּריץ היימאַן.— האָט ער איבערגעלייענט אַ נאָמען, װאָס איז געװען אָפּגעדרוקט אויף אַ װיזיט־קאַרטעל.

דערנאָך האָט ער דעם פאָרטפעל קאַלטבלוטיג, װי קיינמאָל גאָרנישט, אַריינגעלייגט אין בוזים־טאַש, און אַ זאָג געטון צו זיין נייער בעקאַנטער:

— אַלזאָ, טייערע פריינדין מיינע, איצט פער־מאָגען מיר אונזער איינענעם טױזענד דאָלאַר.

— איהר װעט זיי פאַקטיש נישט אָפּגעבען! — האָט אויסגערופען די יונגע דאַמע.

— זעלבסטפערשטענדליך, נישט! מיר לאָזען איבער דאָס געלד פאַר זיך!

— איך האָב דאָך אָבער נישט מסכים געװען צו זיין אַ שותפ'טע אין אייערע פלעגער. און בכלל װיל איך נישט אַנטיילנעהמען אין אַזאַ...

— זייט פאָרזיכטיג מיט די רייד! איהר לייגט צופיל אַכטונג אויף קליינינקייטען. איך האָב אין דער'אמת'ן בדעה צוריקצוקעהרען דאָס געלד צו זייער באַלעבאָס... אָבער צו־װאָס טויג אָט דאָס איילען זיך, מען קאָן דאָך דעם „חוב“ אַ ביסעל לאָזען פּראָלאָנגירען!.. איהר מעגט זיכער זיין, אַז דעם הער פּריץ היימאַן װעט קיין גראָשען נישט פערפאַלען גיין פון זיין געלד... און שטעלט זיך פאָר ס'אַראַ שמחה ער װעט עס שפּעטער האָבען, װען ער װעט דאָס געלד צוריקבעקומען!

אַ װײַלע האָבען זיי געשװיגען.

זיי האָבען ביירע װעגען עפּיס שנעל, פיבער־האַפט געטראַכט, זיך גע'ישובט...

— איהר װייסט װאָס — האָט ער זיך אָפּגע־רופען — לאָמיר גאָר אַװעקגיין פון דאַנען!.. מיר'ן גיין אַ ביסעל כאַפּען לופט!..

— לאָמיר גיין!

זיי האָבען זיך שנעל אָפּגערעכענט מיט די קעלנערס, און זענען אַרויס אין גאַס.

אין דרויסען האָט אָבער אָנגעהויבען שטאַרק צו רעגענען.

די גרויסע רעגען־טראָפּענס האָבען געקלאַפּט אין טראָטואַר, געפּויקט אין די שויבען מיט אַ שטאַר קען אימפּעט, און ס'האָט נישט אויסגעזעהן ס'זאָל שנעל אויפהערען צו גיסען.

— לאָמיר, ליבע פריינדין, צופאָהרען אין דער „מאַלינאָװע“. דאָרט װעלען מיר בײַ אַ זװייטיגען טיש קאָנען שליסען אונזער ליבען און אינטערע־סאַנטען בונד.

— כאַ־כאַ־כאַ! — האָט דער יונגערמאַן זיך פּלוצים צולאַכט אויפ'ן קול — הערט אַ טשיקאַװע מעשה! מיר ריידען און ריידען, מיר גייען שליסען אַ פריינדליכען אָפּמאַך, און איך װייס אַפילו נישט, װי מ'רופט אייך!.. זאָגט מיר, כ'בעט אייך, װי איז אייער נאָמען!

— רופט מיך סאַלאָמעאַ!

— און מיך רופט ראָבערט!

זי האָט צו איהם אויסגעשטרעקט איהר האַנד, װעלכע ער האָט עלעגאַנט און רושענטלמעניש אַ קוש געטון.

— אַ װאונדער זאַך! איהר װייסט, — האָט ער געזאָגט — עפּעס זאָגט מיר דאָס האַרץ, ליבע סאַ־לאָמעאַ, אַז מיר װעלען צוזאַמען אויפטון גאָר גרוי־סע זאַכען!

אַז זיי זענען אָנגעקומען אין דער „מאַלינאָ־װע“ האָבען זיי דאָרט אָנגעטראָפען כמעט אַלע טישלעך פערנומען.

דאָס האָט דער רעגען צונויפגעזאַמעלט אַ סך געסט, און ראָבערט מיט זיין דאַמע האָבען זיך געמוזט אַװעקזעצען בײַ אַ מיטעל־טישעל, װאו עס זענען געזעסען צופיל שכנים, אַזוי אַז שמועסען אָפען איז פאַר זיי געװען אומבעקװעם.

דאָך האָט ראָבערט זיך אַריינגעלאָזט אַביסעל אין השתפכות הנפש, און בינו לבינו, דערצעהל־לענדיג װעגען זיינע איינענשאַפטען און לײַדענשאַפ־טען האָט ער זיך אויסגערערט, אַז ער איז אַ האַ־זאַרד־שפּילער אין קאָרטען, און אַז די לעצטע צייט האָט איהם בעזונדערס נישט געשפּילט דאָס מזל.

— צו־װאָס זשע שפּילט איהר? — האָט סאַ־לאָמעאַ אַ פרעג געטון.

— איהר זענט טאַקע גערעכט! — האָט ראָ־בערט געשמייכעלט, אָבער װאָס זאָל איך אַנדערש טון?.. איבעריגענס הויבט זיך איצט אָן בײַ מיר אַנ'אַנדער לעבען... לע'ם אייך װעל איך זיין בעזינ־טער, איינגעהאַלטענער.... אָ, לאָזט מיר נאָר אויס־רערען! װען איהר װעט דערגיין, אין װאָס מיין פּלאַן בעשטייט, װעט ער אויך װערען אייערער!

אין דער „מאַלינאָװע“ זענען זיי נישט לאַנג געזעסען.

עפּעס אַנ'אונרוהיגקייט, אַנ'אומגערולדיג־קייט האָט זיי געטריבען אין דרויסען אַרויס.

אַגב האָט שוין אויך דער רעגען אויפגעהערט, און אין גאַס האָט געשמעקט מיט ריינקייט און פרישקייט — אַזאַ זעלטענע זאַך אין לאָדז.

— אַלזאָ טייערע סאַלאָמע, מיר מוזען זיך ערנסט אַדורכשמועסען! — האָט ער זיך ערנסט, מיט אַ מין געשעפטס־טאָן צו איהר געװענדט.

אויך זי, װאָס האָט די גאַנצע צייט געשמיי־כעלט, האָט אַרויפגעצויגען אויף זיך דעם ערנסט.

— קודם כל װיל איך אייך פרעגען, צי איהר זענט פרײַ? אפשר איז בײַ אייך דאָ עמיצער? אפשר האָט איהר עמיצען ליב? איך מוז אייך מתרה־זיין, אַז מיר װעלען נישט קענען צוזאַמען און זיכער געהן אין דעם װעג, װאָס איך האָב אויסגעפּלאַנט, אויב איהר זענט נישט פולשטענדיג פרײַ אין אַלע הינזיכטען.... דאַן װעל איך, לײַדער, מוזען אַליין שפּרייזען צום בעשטימטען ציל, אָדער עװענטועל זוכען אַנ'אַנדער פריינדין; װענען װעלכער איך האָב געטרוימט, און היינט גערעכענט צו געפינען אין אייער פּערזאָן.

(פאָרטזעצונג קומט).

אַנדערע לופט-רייזע קיין אַמעריקאַ

וועלען מאַכען 2 פּוילישע לופט-פליהער.

ווארשא, 28. (טעלעפאָניש). דער פליהדעפּאַרטאַמענט ביים קריגס-מיניסטעריום האָט בעשטימט צוויי לופט-פליהער צו פליהען איבער'ן אָקעאַן פון אייראָפּאַ קיין אַמעריקאַ. די פליהער זענען די מאַיאָרען אידזשקאָווסקי און קובאַלאַ.

דער אַעראָפּלאַן איז געקויפט געוואָרען אין פראַנקרייך. ער איז פון טיפּ „אַמיאָט" מיט אַ מאָטאָר פון לאָרען דיטריך. ביידע לופט-פליהער זענען שוין אַ לאַנגע צייט אין פּאַריז, וואו זיי מאַכען פערשידענע פּרובען מיט'ן אַפּאַראַט.

דער פליה איבער'ן אָקעאַן וועט וואַהרשיינליך געמאַכט ווערען אין אָנהויב מאַי.

פּאַריז, 28. (ספּ. טעל.) דאָנערשטאָג נאָכמיטאָג האָבען די פּוילישע לופט-פליהער געמאַכט אַ פּרוב מיט זייער אַעראָפּלאַן און האָבען זיך געהאַלטען אין דער לופט 12 שעה מיט אַ משא פון 5500 קילאָ. היינט וועט פּאַרקומען אַ נייער פּרוב.

די גאַנצע רייזע פון פּאַריז קיין ניו-יאָרק דאַרף דויערן 49 שעה. דער שטח איז 8500 קילאָמעטער. מ'האַלט אין די פאַכמענישע קרייזען די אונטערנעהמונג פאַר זעהר אַנ'ערנסטע. דאָס אָפּפליהען קיין אַמעריקאַ פון פּוילען איז דערוויילע טעכניש אונמעגליך.

זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע

רעדע פון אויסערן-מיניסטער.

ווארשא, 28 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). נעכטען פאַרמיטאָג האָט זיך אין דער בודזשעט-קאָמיסיע פון סיים אָנגעהויבען די דעבאַטע איבער'ן בודזשעט פון אויסער'ן-מיניסטעריום. דער אויסערן-מיניסטער האָט געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט געזאָגט, אַז וועגען דער אַלגעמיינער אויסערליכער פּאָליטיק וועט ער רעדען אין דער קאָמיסיע פאַר אויסערע ענינים. איצט וויל ער נאָר רעדען וועגען דער ווירטשאַפטליכער פונקציע פון זיין מיניסטעריום. דער מיניסטער האָט אָנגעוויזען, אַז ס'דאַרפען פערשטאַרקט ווערען די אויסלענדישע פּלאַצובקעס. ס'וועט געעפענט ווערען אַ נייע גענעראַלקאָנסולאַט אין עגיפּטען און 8 נייע קאָנסולאַטען. די געזאַנדשאַפט אין עגיפּטען איז זעהר נויטיג, ווייל לאָדז קויפט אין עגיפּטען פאַר צעהנער מיליאָן דאָלאַר יעהרליך בוימוואָל.

נאָך דער רעדע פון מיניסטער האָבען גערעדט אַ גאַנצע רייהע רעדנער און די זיצונג איז אָפּגעלעגט געוואָרען ביז נאָכמיטאָג.

אויף דער נאָכמיטאָג-זיצונג האָט צווישען אַנדערע אויך גערעדט דעפּ. ראָזמאַרין, וועלכער האָט זיך בעקלאָגט אויף דעם, וואָס אין די אויסלענדישע קאָנסולאַטען בעהאַנדעלט מען שלעכט די פּוילישע בירגער. ווייטער אויף דעם, וואָס די יודישע עמיגראַנטען בעקומען נישט קיין גענוגע אינפאָרמאַציעס וואוהין זיי זאָלען פאָהרען און ענדליך, מענשען, וואָס קומען פון רוסלאַנד בעקומען נישט קיין אזיל-רעכט.

די זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע איז אָפּגעלעגט געוואָרען ביז מאָנטאָג, ווען ס'וועט פאָרקומען די אָפּשטימונג.

קאָרינט — אַ קופּע שטויב

בערלין, 28. (ספּעצ. טעל.) פון אַטען איז מען מודיע, אַז די ערד-ציטערניש אין דער נאַכט פון מיטוואָך אויף דאָנערשטאָג איז געווען די גרויזאַמסטע פון די אַלע, וואָס זענען נאָטירט געוואָרען אין דער לעצטער צייט.

קאָרינט איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ קופּע גרוז און שטויב. אויך די דערפער אין דער נאָהענט זענען אָפּגעמעקט געוואָרען פון דער אויבערפלאַך. די בעפעלקערונג לאַגערט אין שאַלאַשען און אונטער די בוימער. דער רעגען הערט נישט אויף צו פאַלען. דער עלענד פערשטאַרקט זיך פון טאָג צו טאָג.

אַטען, 28. מאַי (אַטע) די רעגירונג האָט בעשלאָסען אויסצובויען די שטאָט קאָרינט, אָבער אויף אַנ'אַנדער אָרט. צו דעם צוועק זענען נויטיג 2 און האַלב מיליאָן פונט שטערלינג.

אויסגעשלאָסען

פאַר דעמאָנסטרירען געגען וואַנדערוועלדע.

ירושלים, 28 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דער אַרבייטער-ראַט אין חיפה האָט אויסגעשלאָסען פון הסתדרות העובדה 6 אַרבייטער פון די עקסט-לינקע דערפאַר, ווייל זיי האָבען געמאַכט אַ מהומה בעת דער פייערונג לכבוד דעם בעלגישען סאָציאַליסטען-פיהרער עמיל וואַנדערוועלדע, וועלכער ווילט איצט אין ארץ-ישראל.

יודישע קאָלאָניעס געליטען פון האַגעל

מאָסקווע, 28. (יט"אַ טעלעגראַפיש). די יודישע קאָלאָניעס אויף אוקראַינע האָבען שטאַרק געליטען פון האָגעל, וואָס איז אויסגעפאַלען אין די לעצטע טעג. אין אַ טייל קאָלאָניעס איז פערניכטעט געוואָרען ביז 75 פּראָצענט פון די זריעות.

ערב דעם 1 מאַי

ווארשא, 28 (טעלעפאָניש) אויף דער לעצטער זיצונג פון מאַגיסטראַט האָט דער וויצע-פּרעזידענט שפּאַטאַנסקי אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג, אַז דער 1 מאַי זאָל געפייערט ווערען דורכ'ן מאַגיסטראַט, און אַז אין דעם טאָג זאָלען אַלע מאַגיסטראַט-בעאַמטע בעפרייט ווערען פון דער אַרבייט.

מיט אַ מעהרהייט פון שטימען איז דער דאָזיגער פאָרשלאַג אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

לובלין 28 (טעלעפאָניש) אויף דער זיצונג פון שטאָט-ראַט פון 26 ד. ח. איז אָנגענומען געוואָרען דער בעשלוס צו פייערען דעם 1 מאַי. עס וועט איינגעאָרדענט ווערען אַנ'אַקאַדעמיע אין שטאָטישען טעאַטער, אויפ'ן מאַגיסטראַט וועט אויסגעהאָנגען ווערען אַ רויטע פאָן און די וואָקזאַלנע גאַס וועט משנה שם ווערען אויף די גאַס פון 1 מאַי.

פּאַריז 28 (ספּ.טעל.) די פּאָליצייי-פּרעפעקטור האָט אַרויסגעגעבען אַ פערבאָט איינצואָרדנען דעמאָנסטראַציעס דעם 1 מאַי. אַלע פרעמדע בירגער, וועלכע וועלען אַנטייל נעמען אין פערבאָטענע דעמאָנסטראַציעס וועלען תיכף אַרויסגעשיקט ווערען פון לאַנד.

מאָסקווא 28 (ספּ.טעל.) אין גאַנץ סאָוויעט-רוסלאַנד ווערען געמאַכט גרויסע הכנות צו פייערען דעם 1 מאַי.

סאָציאַליסטען און קאָמוניסטען

ביי די פּאַרלאַמענט-וואַהלען אין פראַנקרייך.

פּאַריז, 28. (ספּ. טעל.) די קאָמוניסטען האָבען פערעפענטליכט אַנ'ערקלערונג מכוח דער צוזאַמענאַרבייט ביי די וואַהלען צוזאַמען מיט די סאָציאַליסטען. די סאָציאַליסטען ווערען אויפגעפאָדערט צו בילדען אַנ'איינהייטליכען פראָנט צום קאַמף מיט דער בורזשואַזיע און ס'ווערט געמאָלדען, אַז אין די קרייזען, וואו די קאָמוניסטען האָבען בעקומען אַ קליינעם פּראָצענט-שטימען, וועלען די קאָמוניסטישע קאַנדידאַטען צוריקגעצויגען ווערען.

ארטיסטען

פון דער ווילנער טרופּע

קומען נאָך לאָדז. אויפטריט שבת דעם 5-טען מאַי 10 אינדערפריה אין פילהארמאָניע.

בריף אין רעדאַקציע.

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען דאַנק דעם ראַטמאַן יחיאל יצחק בערמאַן דערפאַר, וואָס ער האָט אונז בעזאָרגט אַלע 8 טאָג פּסח כשר'ע און געשמאַקע עסען 3 מאָל טעגליך.

גלייכצייטיג דריקען מיר אויס אונזער וואַרעמסטען דאַנק די חברים פון שעורי ערב אין לאָדז, סאָלנאַ 7.

אין נאָמען פון 101 אַרעסטירטע אין טורמע אויף קאָפּערניקאַ 29.

פון „אררט"

ד'ער „שושנת יעקב" שלאַגט רעקאָרד.

די פרייטאָג'דיגע פּרעמיערע פון 6-טען פּראָגראַם א. נ. „שושנת יעקב" איז אויסגעפאַלען גלענצענד.

נישט אומזיסט האָט זיך דער דאָזיגער פּרעכטיגער פּראָגראַם אַזוי לאַנג געלאָזט וואַרטען.

דער „אררט" האָט ווידער אַ שפּריינ-געטון פאָראויס אויף מיילען ווייט, און דער ריזיגער עולם, וואָס האָט איבערגעפולט דעם זאַל אַלע 4 פאָרשטעלונגען פון פרייטאָג און שבת, האָט מיט ענטוזיאַזם אויפגענומען כמעט יעדען נומער.

אַ געניאַלע אָפּהאַנדלונג קומט.

היינט, זונטאָג, 2 פאָרשטעלונגען; 8 און 10,15 אין אָוועגד.

מעלדונגען

יוד. רעליג. אַרב. פּאַרטיי „פּועלי אמוני ישראל" אין לאָדז
וואָסקאָדניאַ 66 פראָנט 1 שטאָק

זונטאָג פ' אמור 29 אַפּריל פּינקטליך 8,30 אָוועגד קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל אַ פאָרלעזונג פון ה' ל. פראַם (וואַרשאַ) גענעראַל סעקרעטאַר פון פּא"י אין פּוילען א.ד.ט. די „חטאים" פון דער אָרטאָדאָקסיע און זייערע סבות (צו דוד איינהאָרנס „זיבען זינד פון דער אָרטאָדאָקסיע. ביטען צו בעקומען צו 20 פאַר חברים און 30 גר. ביים אַריינגאַנג.

די פּראָפעסיאָנעלע „אָרט"-קורסען

אויף די פּראָפעסיאָנעלע קורסען פון דער „אָרט"-געזעלשאַפט ווערען אָנגענומען נייע איינשרייבונגען אויף פאָלגענדע אָבטיילונגען:

1. מעכאַנישע וועבערי, ענגליש-גלאַט און קאַרירט, קאַרט-זשאַקאַרד מיט גאָבעלין און קילים אויך זייד
2. צושניידער-קורס פאַר מענער-שניידער.
3. צושניידער-קורס פאַר דאַמען-שניידער.
4. רונד-קראַפט-זאָקען, אויף „קאַראַנא", „אידעאַל" „מאַקסים" „שטאַנדאַרט" און „אַמעריקאַנער" אויך „זשאַקאַרד"-זאָקען-אַרבייט.
5. שטאָפּערייי.
6. מעכאַניש שפּולען און טרייבען
7. טריקאָ-הענטשקעס אויף שליטען-מאַשינען
8. הענט און מאַשין-שטיקעריי, פּיליע, טאַלעדראָ און אַלע אַנדערע טעכניק'ן.
9. מאַניקיר
10. אָנדולאַציע

איינשרייבען קאָן מען זיך אין דער ביוראָ פון „אָרט" וואָלטשאַנסקאַ 27 אין די ביוראָ-שעה'ן.

ביי פערגיפטונגס-פאַלען

אַרויסגערופען דורך פערדאָרבענע נאַהרונגס-מיטלען אָדער אַלקאָהאָל, ניקאָטין מאָרפיום, קאָקאַין בילדעט דאָס אָנווענדען פון נאַטירליכע ביטערוואַסער פון

Fanciszka Józefa

וואָס איז אַ וויכטיג הילפס-מיטעל. ערצטליכע פאַכווערק ווייזען אויף, אַז ביי בליי-פערגיפטונגען בעזייטיגט דאָס וואַסער פון

פראַנץ יאָזעף

שנעל די פערשטאָפּונג, וועלכעס איז די הויפּט-אורזאַך פון די קוועלענדע קאָליק אָנפאַלען.

פאָדערט אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַד אַפּטעטשנעס.

לאָדזער נייעס.

אָנגענומען דעם שטאָטישען בודזשעט.

טראָץ אַלע ערוואַרטונגען איז נעכטען אַרום האַלב צוויי אַ זייגער ביינאַכט פערענדיגט געוואָרען די בודזשעט-דיסקוסיע און דער שטאָטישער בודזשעט איז אָנגענומען געוואָרען אין דער דריטער לעזונג, דאָס איז געשעהן צוליב דעם וואָס די אָפּאָזיציע האָט אַרום 12 אַ זייגער פערלאָזען די זיצונג און דער בודזשעט איז שוין דערנאָך אָנגענומען געוואָרען כמעט אָהן דיסקוסיע. די זיצונג איז אויך געווען רייך אין אינצידענטען.

אַ גענויען בעריכט וועלען מיר ברענגען.

וויצע-פּרעזידענט ראַפּאַלסקי האָט פונאַנדערגעשיקט צו אַלע אָפּטיילונגען פון דער שטאָט-פערוואַלטונג אַ צירקוליאַר, אין וועלכען ער פאָדערט זיי אויף, אַז זיי זאָלען שוין אָנהויבען צוזאַמענצושטעלען דעם פּראָטאָקאָל פון בודזשעט אויף 1929/30 י., אַזוי, אַז אין סעפּטעמבער זאָלען שוין די בודזשעט-פּראָיעקטען זיין פערטיג און אין אָקטאָבער זאָל מען זיי קענען שוין בעהאַנדלען.

היינטיגער ציוניסטישער מיטינג אין פילהארמאָניע-זאַל.

ווי עס איז געווען צו ערוואַרטען, האָט דער גראַנדיעזער מיטינג וואָס ווערט איינגעאָרדענט דורך דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, אַרויסגערופען אַ זעהר שטאַרקען אינטערעס אין אַלע יודיש-נאַציאָנאַלע קרייזען פון דער שטאָט. דער מיטינג קומט פאָר 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין פילהאַרמאָניע-זאַל און אין איהם וועלען זיך בעטייליגען די אָנגעזעהענסטע ציוניסטישע פערזענליכקייטען אין פּוילען, וועלכע ווילען היינט אין לאָדז צוליב דער קאָנפערענץ פון די ציוניסטישע צענטראַל-קאָמיטעטען: פאַרז. פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פּוילען ה' ל. לעוויטע (וואַרשאַ), פאַרז. פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין מערב-גאַליציען דעפּ. ד"ר י. טהאָן (קראָקאָ), פאַרז. פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין מזרח-גאַליציען דעפּ. ד"ר ל. רייך (לעמבערג) ווי אויך די מיטגלידער פון די צ. ק. ד"ר מ. הינדעס און רעד. העפטמאַן (וואַרשאַ) ד"ר י. שוואַרצבאַרד (קראָקאָ) דעפּ. ד"ר ח. ראָזמאַרין (לעמבערג) א. א.

די געסט וועלען רעפערירען וועגען די פערשידענע ציוניסטישע פּראָבלעמען און דעם צושטאַנד פונ'ם אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל.

די איבערגעבליבענע איינגאַנגס-בילעטען זענען צו בעקומען היינט פון 10 פריה אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

צום טראַגישען טויט

פון 2 יעהריגען גאָרניק.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָטיץ וועגען אַ קינד, וואָס איז צודריקט געוואָרען אין מאַנגעל אויף פּייפּערס-גאַס 18, בעט מען מיטצוטיילען פון „חסד של אמת", אַז דאָס קינד איז נישט צודריקט געוואָרען אין מאַנגעל, נאָר אַז דאָס קינד האָט בעקומען אַ שטאַרקען קלאַפּ און איז פון דעם באַלד געשטאָרבען. מיט דער לויה האָט זיך בעשעפטיגט „חסד של אמת".

היינט — קינדער-פאָרשטעלונגען אין פילהאַרמאָניע.

היינט האַלב 11 פאַרמיטאָג קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע אַ קינדער-פאָרשטעלונג. עס וועט געשפּילט ווערען דאָס שעהנע מעשה'לע פון הומפּערדינק „יאַש און מאַלגאָשיאַ".

היינטיגע קאָלעקטיווע פאָרלעזונג אין עמיגראַציע-געז. „יעאַס"

היינט אין אָווענט קומט פאָר אין לאָקאַל פון צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד (פּאָלודניאָוואַ 4) אַ קאָלעקטיווע פאָרלעזונג אויף דער טעמע: „די עמיגראַציע-מעגליכקייטען פון יודישען האַנדווערקער". אַלס רעפערענטען וועלען אַרויסטרעטען די ה"ה בראַמבערגער פון וואַרשאַ, וויצע-פּרעזידענט פון דער האַנדווערקער-צענטראַלע, לאַוניק יאָעל, דיר. אָרדינאַנס און באום. דער אַריינגאַנג איז פריי פאַר מיטגלידער פון האַנדווערקער-פערבאַנד און פאַר סימפּאַטיקער פון דער עמיגראַציע-געזעלשאַפט.

צו דער קאָנפערענץ פון די ציוניסטישע צענטראַל-קאָמיטעטען.

ווי מען טיילט אונז מיט, וועלען די זיצונגען פון די ציוניסטישע צענטראַל-קאָמיטעטען, וועלכע ווערען היינט אָפּגעהאַלטען אין אונזער שטאָדט, זיין געשלאָסענע.

נפתלי הערץ ליטווין ז"ל.

נעכטען איז אין לאָדז געשטאָרבען דער אָנגעזעהענער היגער בירגער נפתלי הערץ ליטווין, אַ פאָטער פון דעם בעקאַנטען כלל-טוער ב. נ. ליטווין. דער פערשטאָרבענער איז געבוירען אין בערדיטשעוו, געווען אַ גרויסער למדן, געבילדעטער מענש און אַ גרויסער בעל-צדקה. ער איז בערעכענט געוואָרען פאַר איינעם פון די גרעסטע סוחרים אין דער מאַנופאַקטור-בראַנזש. תנצב"ה.

„אררט"

זאַבאַדניאַ 43.

אַרטיסטישער רעווי אין קאַמער-טעאַטער

אונטער דער לייטונג מ. בראָדערזאָן

היינט, זונטאַג — 2 פאָרשטעלונגען: אָנהויב 8 און 10.15 אַ זייגער אָווענד

ווידערהאָלונג פון דער

פּרעמיערע פון 6. פּראָגראַם

א. נ.

שושנת יעקב

1) אַ דעלעגאַט פון לוויוויטש	7) אָפּגעטון אויף טערקיש
2) כלי-זמרים	8) אוי, אַבראַם
3) מגיד פון ליטע	9) טאַנץ (פּוריסאָ-ווער רבי)
4) גנבים	10) דער נודניק
5) בלויע מיהל	11) שושנת יעקב
6) האַללאַ! האַללאַ!	12) ביים גרינעם טיש

(הנחה-בילעטען נישט גילטיג).

מאָנטאַג, דינסטאַג, מיטוואָך, דאָנערשטאַג — צו 1 פאָרשטעלונג: אָנהויב 9.30 (הנחה-בילעטען גילטיג).

XXV זאַל „פילהאַרמאָניע“, נאַרוטאָוויטשאַ 20 XXV

מיטוואָך, דעם 2-טען מאַי ד. י. 8.30 אין אָוונט אָרדענט איין דער

לאָדזער ליטעראַטען- און זשורנאַליסטען-פעראיין

אַ גרויסע יובילעאום-אַקאַדעמיע

לכּבוד דער 25-יעהריגער ליטעראַרישער טעטיגקייט פון בעליבטען דיכטער

יצחק קאַצענעלסאָן

I. ליטעראַרישער טייל:

דער דיכטער און קריטיקער יעקב פיכמאַן (פון א"י) רעד. י. העפּטמאַן (עמנואל) העברעאיש, ד"ר י. גאָטליב, אברהם לעווינסאָן, י. מ. ניימאַן, ה. ל. זשיטניצקי, א. צייטלין (פון וואַרשאַ), רעד. י. אונגער און דיכטער משה בראָדערזאָן פון לאָדז.

II. קינסטלערישער טייל:

1) פּערשטאַרקטער „הזמיר“-כאָר אונטער לייטונג פון פּראָפ. י. פײַ-ווישים, וועלכער וועט אויספיהרען איינינע לידער פונ'ם יובילאַר.

2) די בעריהמטע אַרטיסטין-רעציטאַטאָרין און זינגערין פון פּאַלעסטינאַ פרוי ד"ר מרים בערנשטיין-כּהן קומט ספּעציעל צו דער אַקאַדעמיע און וועט אויספיהרען איינינע פון איהרע בעסטע רעפּערטואַר-נומערן ווי אויך ספּעציעל איינגעשטודירטע לידער פון יובילאַר.

3) רעציטאַציעס פון יובילאַר און דיכטער משה בראָדערזאָן.

III. בעגריסונגען:

פון אַ רייהע ליטעראַרישע, קינסטלערישע און קולטורעלע אינסטיטוציעס פון לאָדז, וואַרשאַ און אַנד.

שלום-וואָרט — פון — יובילאַר.

בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע-זאַל. נאַרוטאָוויטשאַ 20.

אַ בשורה טובה פאַר לאָדז!

פאַר 2.50 זל.

עלעקטריש בעלייכטונג אין שטוב

יעדער איינציגער קאָן בעקומען עלעקטריש בעלייכטונג אין שטוב פאַר 2.50 אַ וואָך פאַר יעדען פ. ווי אויך איבעראַרבייטען אַלטע אַנלאַגעס אויף נייע, פון ליטשניק אויף אַגראַניטשניק, קראָטאָקאָלען פון עלעקטראָווניע. אַלעס ערלעדיגט די קאָנצעסיאָנירטע פירמע

ח. סאָלניק, לאָדז צעגיעלניאַנאַ 63

פראָנט-געוועלב אין הויז פון פוילישען טעאַטער. בעמ. זשאַרובקעס „Philips“ און „Osram“ שטענדיג אויף לאַגער מיט 25% ביליגער. קומט און איבערצייגט אייך.

איך קויף און פערקויף

מעבעל

דיוואַנעס, פעלצען, ניי-מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָווארען א.ז.וו. און צאָהל די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטשאַ 19 (דזיעלנאַ)

אין מעבעל-געוועלב, (פריוואַט-וואוינונג שענקעוויטש 29) ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 918

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רושאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערוועו קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	1-11½ 5—6
ד"ר קאָנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר ווײַנבערג	אינ. הערץ לונגען-קר	11-1 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזיענטשיק	צאָהן-ערצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-ערצט	9—2

צאָהן-טונדהאַלגונג, בעלייכטונגען, קראָנען, מאָסטען א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

האַלטונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער. אימפּפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

ווויזיט אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט

פרל. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוונט

קונסט-זיידע

עס ווערט אָנגענומען צום טרייבען אויף ספּעציעל-זיידע מאַשינען, ביז די פיינסטע נומערן זיידע. פינקטליכע און רעעלע אויספיהרונג.

אויף פערלאַנג ווערט אויסגעבאָרגט ראָללען.

WILH. LÜRKENS SS-wie

Łódź, Al. Kościuszki 33-35, tel. 14-13.

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?

פאַרוואָס לויפט יעדער אין ביוראָ פעטריקאָוער 17?!

ואמרת אליו, זאָלסטו איהם זאָגען

— אַז אין דעם ביוראָ —

17 פעטריקאָווער 17

דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, ייאו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוטאָריטעט אַלערליי ביטעם קלאָוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט א' פוילען, אַפּעלאַציעס ציווילנע און קאַרנע אַפּאָזיציעס. אַדוואָקאַטעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאַנד-ראַזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותּפות-אַקטען.

מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ, רעכט-קאָנסולענט.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט

St. GELBERG

זאַכאַדניאַ 15, טעל. 08-31

היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע צייהן- און מויל-קראַנקה., צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע צייהן. נעהמט אָן פון 9–7 אָוונד. צו ביליגע פרייזען.

ווויכטיג פאַר הויזבעזיצער!

די לאַנג עקזיסטירענדע שלאָסערייי פון

ציגעל-גאַס 43

בעזיצט שטענדיג אויף לאַגער פערשידענע סאָרטען

ספּלוואַטשקעס

לויט די נייעסטע סאַניטאַר-פאָרשריפטען

צו מעסיגע פרייזען. איך נעהם אויך אָן פערשידענע שלאָסער-אַרבייטען און פילטערס צו רייניגען. מיט אַכטונג

א. זילבערבערג 998

2-3 צימער און קיך

מיט בעקוועמליכקייטען

געזוכט

אָפּערטען אין אַדמ. פון פאָלקסבלאַט פאַר „DEVEY“

יובעליער, זייגערמאַכער- גראַווירער פעראיין

זונטאָג דעם 29. אַפּריל 5 אַ זייגער צום ערשטען טערמין און צום 2. פינקטליך 7 אַ זייגער אין אָוונד וועט פאַרקומען די יעהרליכע

אַלגעמ. פערזאַמלונג

אין אייגענעם לאָקאַל זאַוואַדזקאַ 4, אין וועלכען איהר ווערט געבעטען צאָהלרייך צו ערשיינען.

די פערוואַלטונג. 198

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

Dziś i dni następnych :

„Łzy i śmiech Wiednia"

Dla młodzieży :

„CHANG"

Wpoczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9½-12 4-5
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד"ר לופּימש	הויט-און געשלעכט-קר.	12—1
ד"ר שמירגעלד	נערוועו און גייסטיגע קר.	12½—2
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12—1
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	1—3
ד"ר בערנסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פּמיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ווי אָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אינהאַלירונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג—היזיטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלעגמאַ און בלוט.

אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין;

ווי אויך אַ דענטיסטישער קאַבינעט.

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-ערצט	10—2 נמ.
ד"ר לאַזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-ערצט	3—7

קינסטליכע צייהן, קראָנען, מאָסטען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך מעפּינ זונטאָג.

Dr. med.

BRAUN

23 פּאָלודניאָוואַ 23

טעלעפאָן 40-26.

ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט און וענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)

נעהמט אָן פון 9 ביז 11 פריה און פון 5—8 אָוונד.

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, האָר- און וענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, ליכט און רעק, רענטגענשטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 12 ביז 3 נאָכם. און פון 6 ביז 9 אין אָוונד.

לעטשניצע-פּרייזען.

היילפעדאַ- גאָגישע קורסען

פאַר שוואַכבעפעהיגטע, שווער-דערציהבאַרע קינדער. שפּראַך-שטערונגען (שטאַמלען, גאַי-שטאַמפען)

Dr. med.

A. Szmirgeld

נערווען-אַרצט

עלעקטריזאַציעס. ליכטבעשטראַהלונגען

Cegielniana 6, tel. 51-89

נעהמט אָן פון 5—7 אָוונד

Dr. W. ŁAGUNOWSKI

הויט, וענערישע קראַנקהייטען און מענערשוואַכע

42 גדאַנסקאַ 42

נעהמט אָן פון 9 ביז 10½ פאַרמ. און פון 1 ביז 2¾ נאָכמ. און פון 8 ביז 9 אָוונד 708

Dr. med.

L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען- און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90

נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78,

הויט און וענערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל. אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד

עס איז פערלוירען געוואָרען פאָלגענדע וועקסלען: 1) אויף 100 זל. אויסשטעלער נאָסאָן מייער, אָרדרע בערקהאָלץ, פעליג דעם 5. מאַי, 2) אויף 60 זל. אויסשטעלער פעל, אָרדרע וועראַביער, פעליג דעם 17/5, 3) אויף 100 זל. אויסשטעלער סענט' פעליג דעם 20/6, 4) אויף 100 זל. אויסשטעלער בטעלעמסקי פעליג דעם 20/7. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאַר אומגילטיג, אָפּגעבען צו זעליג בראַווקימיץ מלינאַרסקאַ 11.

אַ ערפאַהרענע

סקלעפּאָווע

ווערט געזוכט

אין פרוכטען-געשעפט פון ל. לאַסקי, צעגעלניאַנאַ 17.

אַ שטאָפּעריי

זוכט אַרויסצונעמען פערשידענע סחורות צום שטאָפּען און נופּען. צו ערפאַהרען ביי סאָבאָל, וואָלטשאַנסקאַ 52 פראָנט אין לאַדען.

אַנ'אַרט צו שלאָפען

אָדער צו אַרבייטען ביי אַנ'שטענדיגע פאַמיליע איז פון זאָפאָרט אָפּצוגעבען

אויף דער אַלטשטאָט 8 קאַרמאַזין. 860

אַ שילער

זוכט אַ וואוינונג מיט בעקעסטיגונג. ערפאַהרען זשעראָמסקאַ 39, וו. 18 פון 2–4 נאָכם. 872

פלעצער

אין קאַלי ביים פּזשיסטאַנעק פון טראַמוויי לאָדז–אַלעקסאַנדער ביליג צו פערקויפען. צו ערפאַהרען ביי כיימאָוויטש פּאַנסקאַ 13. 068

POSZUKUJĘ

DOSTAWCY TRZCINY

Oferty do niniejszego pisma sub „A.W. 898

אַ פרעסער,

אונטערמאַשינער

האַנד-נייהערס און האַנד-ביי-העריגס ווערען געזוכט ביי קאָמאָווסקי

קעלבאַך-גאַס 28. 875

אַ מיטעלער יונגערמאַן

בעקאַנט אין בוכפיהרונג זוכט בעשעפטיגונג אין אַ ביוראָ אָדער געשעפט. אָפּערטען אין פאָלקסבלאַט פאַר „קליינעם געהאַלט“.

אַנאָנסען-פרייז: פאַר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפּאַלטען

אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60– „ „ „

פאַר אַ מיליטער-שורה: נאָכ'ן טעקסט—10 „ „ „ „ 15– „ „ „

אויסער דער שטאָט 50 פראָצ. טייערער. אויסל. 100 פראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנאַמענטס-פרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ – 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.

פאַר'ן אינהאַלט און טערמינפון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פּעראַנטוואָרטליך.

די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kraśko.

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.